

PRODAJNI SERVIS

Modna hiša

LJUBLJANA

Izkoristite ugodno priložnost sezonske razprodaje konfekcije z 20-50% popustom, ki bo samo do 16. februarja 1963.

FANEDENSKA TRIBUNA

LJUBLJANA, 12. februarja 1963 Leto XI., številka 6 Cena 30 din

Večblagovnica

nama

v Ljubljani

Velika izbira vsakovrstnega blaga

Potrošniški kredit

Državni udar v Iraku - novi predsednik polkovnik Aref

V petek je nepričakovano prišlo do državnega udara v Iraku. Dobro organizirana skupina oficirjev, katere jedro so tvorili nekateri voditelji udara pod vodstvom generala Kasema iz julija leta 1959, je izvedla nagel napad na pomembnejše strateške točke v glavnem mestu Bagdadu. Letala iz Habanije, bližnjega letalskega oporišča, so hudo bombardirala Kasemovo rezidenco. Sprva so poročali, da je bil Kasem (desno) že ubit med temi napadi; pozneje pa je bagdadski radio sporočil, da so Kasema v soboto zjutraj pod obdolžitvijo, da je izdal cilje revolucije iz leta 1959 ustrelili. Glavna osebnost sedanjega udara je polkovnik Abdel Salam Muhamed Aref (levo) nekdanji Kasemov prijatelj in sodelavec, ki pa je bil pozneje zaradi nestrinjanja z generalom in poznejše svezelidajne obsojen na smrt, a pomilosten. Aref je revolucionarni svet oficirjev razglasil za predsednika republike. Vodstvo novega režima je sporočilo, da bo spoštovalo vse mednarodne obveznosti, ki jih je prevzel Irak v minulem obdobju, in vodilo politiko nepovezovanja z bloki.

V Kranjski gori: najhitrejšje smučiči

Minulo soboto in nedeljo sta bila na smučičih v Kranjski gori na voljo po dva republiška naslova za najboljšje alpske smučarje. Na slovenskem prvenstvu so se namreč pomerili najboljši člani in članice. Medtem ko sta v uvodni preizkušnji — smuku — zasedla najboljši mesti Peter Lakota z Jesenic pri članih in Zmaga Klofutarjeva pri članicah, sta drugi dan v slalomu zmagala Janez Čop z Jesenic in članica ljubljanske "Enotnosti" Krista Fandelova. Na naši sliki je novi republiški prvak v slalomu Janez Čop, ki se je v smuku — zaradi padca — plasiral nekoliko slabše, saj je prišel sam na šest mesto.

Foto: S. Busić

Svet, ki v njem živimo — Svet, ki v njem živimo

Zadnji dve veliki tiskovni konferenci v Washingtonu nista bili zanimivi samo zato, ker sta na njih nastopila predsednik ZDA Kennedy in njegov obrambni minister McNamara ter govorila o Kubi. Dramatični film, sestavljen iz obsežnih posnetkov s Kube, Baltika in Črnega morja, ki kaže montažo in demontažo sovjetskih raketnih oporišč na Kubi, je bil dopolnjen z raznimi Kennedyjevimi ugotovitvami o takšni odgovornosti, ki je razen njega in Hruščova se ni nikoli nosil noben človek; odočitevi, ki mora biti sprejeta v petnajstih minutah, utegne odločiti o življenju ali smrti stotin milijonov ljudi.

Temeljni strateški proračuni so znani. Natančno vemo, koliko ljudi bi pomrlo v prvih urah ali dneh atomske vojne. Precej zanesljivo je ocenjeno, koliko orožja ima sleherni od obeh nasprotnikov in kje je razmeščeno. Velikih vojaških skrivnosti danes sploh ni več. Toda vse tja do karibske krize v lanskih oktobrskih dneh ni bilo obracuna, kjer bi si tako izrazilo, v vsej poloti, stali nasproti sila proti sil. Tisto, kar sta videla voditelja in kar so videli njuni pomočniki, breme odgovornosti, strahota odočitevi, vse to je povzročilo, da se je, kot kaže, zgo-

ZANIMIVO OBDOBJE

dilo, kar so resnejši opazovalci pričakovali že nekaj let sem. Prišlo je do čudnega stanja, ko se voditelji obeh taborov nenadoma zavzemata za koeksistenco politiko, medtem ko se njuni zavezniki zavzemajo za zaostrojitve; ko prvih sliki v starem pomenu besede ni več in je postal mednarodni politični položaj silovito fluiden. Vse je v nekem previranju, iskanju, preorientaciji, vse išče poti, po katerih bi se prilagodilo realnostim, ki sicer obstajajo že dolgo, a se jih morda do karibske krize ni ničče tako jasno zavedalo. Nastajajo zveze in spoji, na drugi strani pa odbojnost in sovražnost, ki bi se zdeli spritno meril izpred nekaj mesecev nad vse čudni.

Toda kaj vse to pomeni? Zdi se, da je v tem hipu kakršnakoli analiza še vedno docela nemogoča. Vse je še preblizu, še preveč v teku, da bi bilo mogoče ugotoviti kakršnokoli konsantno. Ob iskanju najkrajših in najbolj učinkovitih poti, pa je verjetno, da postajajo odnosi med posameznimi državami in narodi bolj naravni, bolj ustrežni njihovim dejanskim temeljnimi interesom kakor so bili tedaj, ko je bil svet vkljenjen v toga blokovska ograjda.

Toda kako hitro. Kako daleč, kako na široko, kam vse bo segel ta proces — to je zdaj težko napovedovati. Nekateri optimisti trdijo, da smo neposredno nevarnost velike vojne po karibski krizi dokončno pustili za seboj. Drugi, ki so manj naginjeni h gledanju skozi rizična očala, opozarjajo, da je že sam fizični obstoj doslej nevidnih količin orožja čimtelj, ki lahko v poljubnem trenutku povzroči nepredvidljive posledice in da je zato pregodaj slaviti zmago miru — tudi delno... Zdi se, da v tem trenutku ni mogoče dati niti kolikor toliko zanesljivega odgovora na vprašanje, katero izmed teh dveh mnenj je bolj utemeljeno.

Ce je sploh mogoče kaj reči, potem morda je to, da je, kot kaže, svet zaplul v obdobje, ko kompasne igle nikjer ne kažejo mirno in stabilno proti severnemu tečaju — drhtijo in vznemirjeno poskakujejo, ker se nemara premikajo sami tečajji sveta, kakor smo ga poznali.

DUŠAN DOLINAR

POTAPLJAČI IN HITLERJEV ZAKLAD

Dunaj — Vse kaže, da bo skupina avstrijskih potapljačev ponovno skušala priti do tako imenovanega Hitlerjevega zaklada, ki naj bi ležal potopljen na dnu jezera smrti Toplitz. Zadeva s tem zakladom, ki so ga potopili

jih namerava obnoviti eden izmed takratnih potapljačev, Nemec N. Riegel, ki je te dni izjavil v Linzu, da leži na dnu jezera še 20 zabojev, v katerih naj bi bilo nad 1080 kg zlata v palcah in številne kombinacije za ranoge tajne bančne račune in skupni vrednosti nad 10 milijonov šterlingov. V nemških krogih o tem zakladu kaj neradi govorijo, ker bi baje zadeva utegnila postaviti v slabo luč vplivne politične in gospodarske osebnosti v Zahodni Nemčiji.

PREŠERNOVE PROSLAVE NA TRŽAŠKEM

Trst. — Tudi Slovenci pod Italijo so se letos poklonili spominu največjega slovenskega pesnika Prešerna in kar najbolj svečano proslavili 8. februar — slovenski kulturni praznik. Osrednjo Prešernovo proslavo je priredila Slovenska prosvetna zveza v sodelovanju s Slovenskim gledališčem in Glasbeno matico. Proslave so priredili tudi dijaki in profesorji po vseh slovenskih šolah na Tržaškem. Te proslave so bile povezane s počastitvijo spomina velikega beneškega narodnega buditelja in pesnika Ivana Trinka ob 100-letnici njegovega rojstva. Gojenci slovenskega Dijaškega doma pa so Prešernov dan proslavili tudi s tem, da so v okviru proslave vključili razstavo slovenske pokljivne književnosti v Trstu.

Tudi Italijani bodo izstrelili umetni satelit

RIM — V teh dneh sta delegacija italijanskih znanstvenikov pod vodstvom prof. Broglia in delegacija ameriških znanstvenikov in tehnikov pod vodstvom dr. Gintiera dokončno izdelali italijanski vesoljski program. Ta program predvideva tri izstrelitve umetnih vesoljskih teles, od katerih pa bo samo eno imelo značaj pravega satelita. Prvi dve izstrelitvi sta na programu še letos, in sicer na oporišču Wallops v Virginiji, ki je opremljeno za take poskuse. Tri dve umetni telesi ne bosta stopili v krožno pot, temveč bosta opravili samo poset do največje višine 200 km in se nato vrnila čez nekaj minut na Zemljo. Tri dve izstrelitvi bosta služili prenovitveno za uveljavljanje italijanskih tehnikov, vendar pa bosta telesi opremljeni tudi z nekaterimi instrumenti za merjenje gostote atmosfere.

10 let „Prešernove družbe“

Prešernova družba, ena naših najbolj znanih in najbolj množičnih založb, slavi te dni desetletnico obstoja. V svojem programu je nakašala pravilno pot, po kateri je prišla množina dobrih knjig v roke delovnega ljudstva. S svojim delom pa nadaljuje svoje poslanstvo in razširja svoje delo na vse kraje in družbenega razvoja. Ustanovitve Prešernove družbe in vse njeno dosedanje delo sta izraz kulturne politike, ki ima za naložbo, naj kultura v najširšem pomenu postane last ljudstva.

Kako je družba izpolnjevala te obveznosti najbolje pokaže desetletna knjižna bera, ki jo je nudila svojim bralcem. Dolej je izšlo v rednih zbirkah poleg desetih kolektivov še devetnajst poslovnih del domačih pisateljev in petnajst prevodov klasičnih in sodobnih del iz tužjih književnosti. L. 1957 so ustanovili še zbirko „Ljudska knjižnica“, ki je doslej obogalila našo knjižnico s 44 knjigami. V letopisih, ki ga je „Prešernova družba“ doslej izdajala, je uveljavila predvsem merilo kvalitete, ne glede na pštevco

SANREMO ŠTEVILKA 13

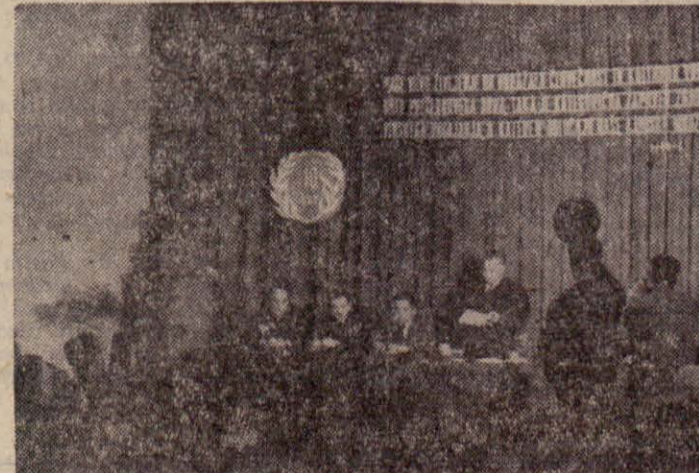
FESTIVAL BREZ NAVDUŠENJA

Malje tistih, ki se zvišajo najnovejši glasovi iz Sanrema po ulici, malo je tistih, ki jih brundajo po kopalnicah med jutranjim branjem. Letošnji festival italijanskih popevke, ki je imel začetek 7. februarja in konec s pristrizeno evrovijsko oddajo in v najzgodnejši uri nedelje objavljenimi rezultati, je bil skop dobrih stranih popev, avtorjev, skop s reklamo, s entuzijazmom in celo z nervozo in škandalom. Opeharil in in razočaral je predvsem televizijske gledalce, saj ga je prva dva dni prenašal le radio in drugi italijanski kanal, evrovijski finale pa je bil le polovičen.

Komisija, ki se je ponajša z imenom De Sica in so jo sestavljali novinarji, pisatelji, filmski delavci, igralci, impresarji, humoristi in za vsak slučaj še en duhovnik, je poslušala 333 popevke in izbrala med njimi 20. Med avtorji so se spet enkrat držala smola znanega italijanskega pisatelja Giuseppea Marotta, ki je zbiral še skopi komisija oddalo.

Tudi med pevci je bilo malo znanih in malo znanih imen, nekatere večjejo tabuj in pogostje s zločinčini podjetji gramofonskih plošč, drugi pa so imeli druge vzroke; tako so med kanoni nastopili Milva, o kateri našljajo o rahli predhodni obvezi, da ne bo zmagala na festivalu, Flo Sandons, ki je prav kmalu izpadla, Coci Mazzetti, ki je sadaje čase hudo popularna, pa Johnny Dorelli in Claudio Villa. Hazen tretih novih obrazov in glasov, Ennio Sangiusto, Gianni in Comnare in Eugenia Foligatti (za zadnja dva je bil nastop v Sanremu nagrada za zmago neznanih talentov v Castrucuru), je nastopila še vrsta lokajskih in presupno otroških pevcev, čvrsti baritonov, vedno manj besnih malčkov, čudežnih otrok, večnih mladenčev in vokalnega kvarteta.

Na sliki levo: Sanremo — razočarane za Milvo in Luciana Talolija

PRELJUBA ZAVIST

Koliko malomeščanskih pojmovanj in preživih slabosti je še med nami!

Poglejmo samo naslov vesti iz Zadra: s iz zavisti sosedu miniral hišo. Da, prav tako je bilo: človek si je zgradil hišo, pa se je sosedu zdelo, da si jo je postavil prehitro. Podstavil je dinamit in nova hiša je bila kar lep kos vogala. Verjetno je dinamitar že takrat vedel, da to ni najboljša pot, prav gotovo pa bo to ugotovil med dvoletnim razmišljanjem v zapori.

To je primer zavisti na „zasebni“ ravni. Toda žal poznamo še vedno tudi marsikatero manifestacijo te nečedne karakterne lastnosti na ravni, ki nikakor niso zasebne in osebne stvari posameznikov, ampak odlično segajo v področja naše družbene skupnosti in posegajo po njenih splošnih interesih.

Na primer: Neko podjetje rabi osemnadstropno poslovno poslopje in naravnih arhitektov naj izdela potrebne načrte. In vse bi bilo v redu, če ne bi prav nekako ob istem času dobil drugi arhitekt, največji tekmeč prevraga, naročilo, da pripravi projekt za desetnadstropno stolpnico. Zavist postavi vprašanje pretižja: gre za največjo zgradbo v mestu. In prvi arhitekt se ho potrudil, da prepriča svojega investitorja, da bi mu veliko bolj ustrežal dvajnadstropni nebotičnik.

Ali pa: direktor se je na službenih poteh kar dobro počutil v novem avtomobilu, pa čeprav ni šlo za največjo limuzino. Potem pa je delavski svet sorodnega podjetja odobril nakup vel-

kega avtomobila za službena pota vodilnih uslužbencev. Direktorjeva miru je bilo konec. Pa tudi miru delavskega sveta, dokler ni odobril nakupa še enega za nekaj sto kubikov in dva žarometa bogatejšega avtomobila.

Tudi to se dogaja: Neke delavski svet je sklenil, da je treba za mlade delavce zgraditi skromen športni park. Delavski svet sorodnega podjetja v drugem mestu ni hotel zaostajati: odprl je nekaj novih delovnih mest, zgradil stadion, našel prostora stanovanja, zvalil v svoj kraj nekaj nogometnega in potem je prejšnjo zavist pomirila zavest, da nogometno moštvo tovarne lahko tole vse sindikalne ekipe.

Ali pa: Mesto je bilo precej let povsem zadržljivo s tradicionalno gospodarsko razstavo — vse dotlej, dokler se ni razvedelo, da sosednje mesto misli na precej večji sejem. Zato je sredi „moralo“ hitro zgraditi nove, razsežne razstavišne prostore — in povabiti na svoj prvi velesejem tudi tuje razstavljalce. Prestiž je bil rešen...

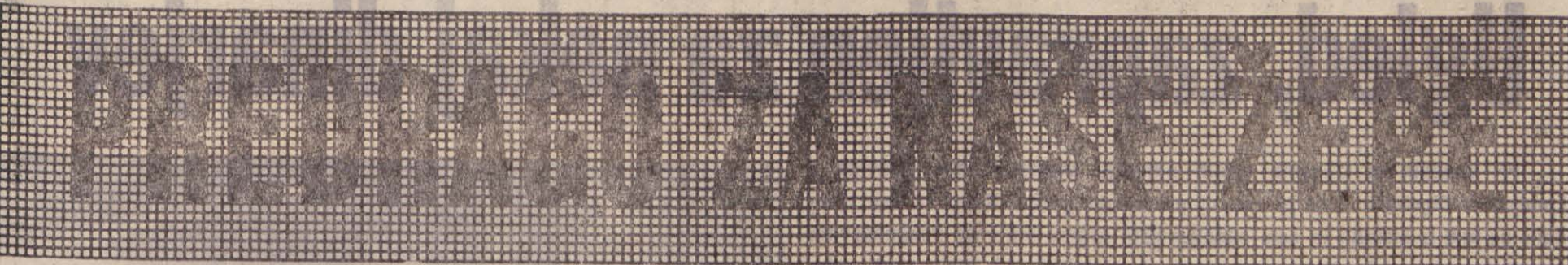
Lahko bi še nadaljeval s takimi primeri. Niso sicer čisto konkretni, toda v marsikaterem pojavu v naši stvarnosti lahko najdemo z njimi nekaj podobnosti.

V našem zasebnem življenju zavistnežev ne maramo; prav bi bilo, če bi jim tudi v družbeno-gospodarskem dogajanju čimprej pokazali vrata.

MIRNO RUM

Potrebe in možnosti v primerjavi z dosedanjimi gradnjo stanovanj:

Tri ugotovitve...

● Marko Reiner (Gospodarski vestnik, 4. jan. 1963): »Niso redki primeri, da družine zaradi previsokih stanarin v novih zgradbah, kljub potrebi po stanovanju, odklanjajo vselitev.«

● Vinko Mlakar (Občan, 8. nov. 1962): »Današnje stanarine so za mnoge naše državljane previsoke glede na njihove osebne dohodke. Če vzamemo, da sme stanarina zavzeti v osebni polnošnji največ 20 odstotkov (od osebnih dohodkov), potem v Sloveniji lahko plačuje mesečno stanarina (največ) »6000 dinarjev le 16,2 odstotka zaposlenih, stanarina 5.000 din le 19,8 odstotka, 4.000 din 17,8 odstotka, 3.000 din 7,6 odstotka, 2.000 dinarjev 2 odstotka zaposlenih. Stanarina 8.000 dinarjev lahko plača 18,8 odstotka zaposlenih, do 10.000 din 9 odstotkov, do 17.000 dinarjev pa 4,3 odstotka zaposlenih.«

● Dr. Marjan Dermastla (Delo, 8. jan. 1963): »Če vzamemo kot dokaz povprečen račun z amortizacijo na 50 let in z vseni dodatnimi stroški, potem ugotovimo, da družba vsakomur, ki dobi od nje v uporabo dvosobno, udobno opremljeno stanovanje, daje mesečno 15 do 20 tisoč dinarjev dodatka.«

...v premislek!

V Jugoslaviji zgradimo vsako leto več stanovanj. Za letošnje leto predvideva družbeni plan 106.000 novih stanovanj. Toda manjka nam jih še in še — najpismističnejše centve milijon in pol stanovanj.

Potrebe po novih stanovanjih iz leta v leto narastajo in preraščajo možnosti graditeljev. Po uradnih podatkih je bilo leta 1951 v Jugoslaviji brez stanovanj 235.000 gospodinjstev, konec leta 1961 pa že nad 618.000.

Ugotovitve o vse večjem pomanjkanju stanovanj — na eni strani; in o višini stanarin, ki jih naši ljudje še zmorejo plačevati, ne da bi jim preveč okrnile življenjski standard — na drugi strani, (teško je sicer govoriti o življenjskem standardu, če stanovanja sploh nimaš!) silijo v hitrejšo in bolj ceneno gradnjo.

Težimo k stanovanjskemu gospodarjenju, ki bi ga lahko obravnavali kot katerikoli drugo gospodarsko dejavnost. Zato bi moralo temeljiti na ekonomskih odnosih in imeti ustrezno ceno po kakovosti in velikosti. Pa pri nas še vedno srečujemo zastarela pojmovanja o nizkih stanarinah, ki že dolgo ne ustrezajo stvarnim stroškom (Dermastla: Ekonomske najemnine, Delo 8. januarja 1963).

Gre za zavest, da je družba doslej gradila stanovanja predvsem za strokovne kadre, da je imel način razdeljevanja stanovanj kadrovske oblike. Po tistem znanem oglašnem vzoru: »Tovarna ta in ta... Isčemo strokovnjaka... plača po pravilniku... stanovanje zagotovljeno...« Ob ugotovitvi, da pomeni nizka, neekonomska stanarina dodatek, ki ga daje družba na osebni dohodek, se želi takšno kadrovske razdeljevanje stanovanj vir neurejenosti v odnosih med ljudmi: češ tisti, ki je strokovnjak in ima že zato višjo plačo, dobi stanovanje zastonj, jaz pa, ki gospodarstvu nisem tako potreben (ali se nekaterim zdi, da nisem potreben), pa si moram ob nižjih osebnih dohodkih zgraditi stanovanje sam!

Posledica je bila med drugim tudi vse bolj obsežna divja gradnja.

Če se torej odločimo za ekonomske odnose pri plačevanju stanarin, z njimi zvezano financiranje novih stanovanj, pa upoštevamo višino stanarine, ki so jo tisti, ki stanovanja potrebujejo še kos plačevati, potem potrebujemo cenejša stanovanja.

Ceno stanovanja izračunamo po njegovi velikosti: število kvadratnih metrov in ceno za en kvadratni meter. Le-ta se je lani gibala v Sloveniji med 65 in 75 tisoč dinarjev za kvadratni meter, pa čeprav je perspektivni plan gradnje stanovanj predvideval za tretjino nižjo ceno.

Na prvi pogled se zdi, da bi stanovanje pocenili najhitreje, ko bi ga zmanjšali — mu utegnili površino. Za tiste, ki ne zmorejo plačevati dovolj visoke stanarine, bi torej gradili manjša stanovanja.

Toda pri stanovanju gre vendar za osnovno dobro. Gre za prostor, ki je nujen potreben za rast in razvoj družine. Če bi tudi pustili ob strani politični problem, ki bi gotovo sprejmljivo kategorizacijo stanovanj po velikosti z ozirom na višino osebnega dohodka, ostane še vedno odprto vprašanje ekonomske upravičenosti gradnje premaximalnih stanovanj.

Stanovanje gradimo za več generacij. Njegovo življenjsko dobo računamo na sto let. Idealizirano: danes grajeno stanovanje naj bi bilo primerno standardu naslednje generacije... (TT, 1. maja 1962).

Na pretresno odmerjeni površini res ne moremo računati s standardom naslednje generacije! Združanje stanovanjskih investicij je že določilo površinske norme za standardna stanovanja. (TT, 8. januarja 1963). Le-te se zde tako racionalno odmerjene, da jih ne gre še utesnjevati. Saj tako imenovano zaslonno stanovanje ne more biti ekonomsko upravičeno, če sodimo, da naj bo v uporabi sto let.

Pocenitev v stanovanjski gradnji je torej iskati drugje!

■ Najprej pri graditeljih in načrtovalcih: V vse večji tipizaciji in industrijski proizvodnji elementov stanovanja in njegove opreme. (To bi pomenilo pocenitev za deset odstotkov? — TT 16. oktobra 1962). Pri večji kontinuiteti gradnje, pri popolnejših zazidalnih načrtih.

Za primer: V tujini zgrade na enega zaposlenega gradbenega delavca dve do štiri stanovanj na leto, pri nas pride na dva gradbenega delavca komaj eno novo stanovanje na leto.

■ Drugi vir pocenitve se zdi v omejitvi komfortnosti novih stanovanj. Pocenitev v opremljenosti stanovanja.

■ Vir cenejšega stanovanja — že omenjena stanovanjska stiska terja skromnejša stanovanja — je tudi v bolj zasedenem stanovanju in ne v stanovanju, ki bi bilo po površini manjše. — Posledica subvencioniranega stanovanjskega gospodarstva je da posamezniki težje za čim udobnejši stanovanj.

Bolj zasedeni stanovanje, večja družina z višjim družinskim dohodkom v večjem (pa ne dovolj velikem) stanovanju, bi bila laže kos ekonomski najemnine, ki ne bi presežala evropskih povprečij stanovanjskih stroškov z ozirom na družinski dohodek. (Leta 1955 so povprečni stroški potrošnje za stanovanje — stanarina, centralna kurjava, oprema — znašali v Avstriji 16,4% družinskih dohodkov, v Italiji 14,5%, v Švici 22,2).

Bolj zasedeni stanovanje sicer ne bi ustrezalo stanovanjskemu standardu, ki si ga želimo, toda ob nenehnem dviganju življenjskega nivoja naših ljudi — v zvezi z vse večjo produktivnostjo dela — bi ostala odprta možnost, da ta stanovanjski standard dosežemo. Premajhno stanovanje, zgrajeno zato, da bi kar se da hitro zmanjšali stanovanjsko stisko, pa bi ta vrata zaprlo.

Dovolj prostorno stanovanje je moč v prihodnosti bolje opremiti, ga nameniti manjši družini; zaslonno stanovanje pa bi pri višjih zahtevah bodočnosti ostalo prazno.

■ Pri obsežnejši in cenejši gradnji stanovanj je potrebno sodelovanje potrošnikov. Gre za prihranke pričakovalec stanovanj, ki so pripravljeno participirati pri gradbenih stroških za svoje novo stanovanje. Gre za namenske varčevalne službe.

Naj pogledamo to participacijo s stališča ekonomskih možnosti tistih, ki stanovanje potrebujejo in njihovih želja. Preveč komfortnih stanovanj (v Srbiji so lani zgradili 8% stanovanj prva kategorije in 52% druge kategorije, pri tem pa je bilo med pričakovalci stanovanj 82% taksnih, ki bi lahko prispevali za stanovanjske stroške — opremo, stanarina, kurjava — največ 6000 din na mesec...) ne moremo dovoljevati, če so pri njih v preveliki meri udeležena družbena sredstva. Pri načinu participacije naj bi torej razločevali med povprečno participacijo z ozirom na stanovanjske potrebe in višjo participacijo ko želje presegajo okvir naših normalnih potreb.

Ob skislevanju stanovanjskih potreb, možnosti družbe in pričakovalcev stanovanj, bi veljalo opozoriti na pomanjkanje podrobne analize stanovanjskih potreb. Stanovanjski skladi bi z anketo o potrebah, željah in možnostih pričakovalcev stanovanj laže ocenjevali kakšna in koliko udobna stanovanja naj gradijo.

Zdi se, da smo v preteklosti gradili premalo enosobnih stanovanj in garsonjer, saj se prav pri njih najemnina bolj približuje plačilni možnosti in v veliki meri celo potrebam.

V Sloveniji smo leta 1961 zgradili na tisoč novih stanovanj samo 26 posebnih sob in 149 garsonjer, pa 393 dvosobnih stanovanj, 336 trosobnih stanovanj in 96 štiriosobnih stanovanj.

Pa v zvezi s tem pogledimo še stanovanjske potrebe za ljubljanski okraj, ocenjene po popisu prebivalstva 31. marca 1961. Računamo, da naj bi bile sobe in garsonjere namenjene samskim gospodinjstvom, v enosobnih stanovanjih naj bi stanovala dvočlanska in polovica tročlanskih gospodinjstev; po enakem ključu namenimo stanovanja tri, štiri in veččlanski gospodinjstvom, pa ugotovimo, da manjka 18.148 sob in garsonjer, 4080 enosobnih stanovanj, 10.137 dvosobnih stanovanj, le 43 trosobnih stanovanj in 1032 štiriosobnih stanovanj.

Razmerje med enosobnimi in večsobnimi na novo zgrajenimi stanovanji torej ni v skladu s potrebami!

V skislevanje potreb in možnosti narekuje vse večjo javnost reševanja stanovanjskih problemov. Vsi občani naj bi usmerjali stanovanjsko politiko, saj gre za njihove potrebe in želje. Vse večja javnost pri obravnavanju tega problema je potrebna še posebej zato, ker je bila ponekod vse preveč odlična tendenca nekaterih proizvajalcev stanovanj — češ potrošnik naj plača ceno, ki mu jo bomo z ozirom na pogoje trga postavili!

ANTE MAHKOTA

Stolpnice pripravijo velik del gradbenega zemljišča. So atraktivne na pogled in stanovat v njih pomeni gotovo visok stanovanjski standard. Toda pri tem ne moremo pozabiti, da stane kvadratni meter novega stanovanja v njih 90.000 dinarjev! Sicer pa se je tudi povprečna cena za nova stanovanja v lanskem letu gibala med 65 in 75 tisoč dinarjev za kvadratni meter, medtem ko je perspektivni plan stanovanjske gradnje predvideval ceno 45.000 din za kvadratni meter novega stanovanja.

TRGOVINA BREZ POTNEGA LISTA

Gotovo vas bo naslov malce presenetil ali pa tudi spravil v zadrego. Vendar naj takoj pojasnim: gre za mali obmejni promet oziroma za trgovino med našo državo in Italijo na podlagi »Tržaškega« oziroma »Goriškega sporazuma«, ki se zlasti zadnje čase odvija v veliko obojestransko korist dveh sosed. In če pravijo, da je meja med obema državama, glede vsakoletnih mejnih prehodov, ki grejo v milijone, med najbolj odprtimi mejami v Evropi, ni nič bolj tvegana trditev, da blagovna menjava, na podlagi teh obmejnih sporazumov, pomeni največje tovrstno gospodarsko sodelovanje med dvema državama v vsej Evropi.

Ideja za razvoj obmejnega blagovnega prometa med Jugoslavijo in Italijo je nastala tedaj, ko je bilo z dokončno določljivo mejo razdeljeno dotlej ekonomsko zaokroženo gospodarsko področje. Pretežni del trgovine ni delovalo in na drobno-ter uslužnostne obrti je ostal na italijanski strani, na naši pa je ostala deloma industrijska proizvodnja, predvsem pa kmetijska področja, ki so bila tako odrezana od svojih potrošnih središč. Zato so bili že osemindesetega leta storjeni prvi koraki za blagovno menjavo med obema državama, ki so bili dokončno oblikovani petindesetega leta, ko so v Rimu sklenili trgovinske in plačilne pogodbe »Tržaškega« in »Goriškega« regionalnega, področnega sporazuma. Sporazuma sta v začetnem obdobju predvidevala za šest milijard lir letne blagovne menjave.

Tržaški področni sporazum predvideva lokalno trgovsko menjavo med tržaškim področjem na eni

strani ter Koprom, Sežano, Novo gorico, Umagom in Bujami na drugi. V Goriškem regionalnem sporazumu pa so zajeti na naši strani nekdanji okrajji Sežana, Nova gorica in Tolmin, medtem ko sodi v ta sporazum z italijanske strani vsa Goriška in del Videmske province.

Ceprav gre torej za dva sporazuma, je povsem na diani, da pomenita v bistvu enoten režim, ki zajema celotno obmejno področje med Jugoslavijo in Italijo in je, kot že rečeno, po svojem obsegu največji obmejni trgovinski sporazum v Evropi.

Kdo in kaj izvažamo

Seveda so za ta obmejni blagovni promet, za menjavo blaga med obema državama pooblaščenca je nekatera podjetja, se pravi tista, ki imajo svoj sedež na tem območju, ki ga sporazuma zajemata: To so »Adran-export« iz Sežane, »IMEX« iz Kopra, »Primorje-export« iz Nove Gorice, »Agroimpex« iz Buj in »Intercommerce« iz Umaga. Teh pet podjetij je zlasti v letošnjem letu uspelo izvoziti toliko blaga, da smo v tej blagovni menjavi prvič, odkar obstaja, dosegli pozitiven saldo, se pravi, da smo več izvozili, kot pa uvozili.

Proberite:

Po Goriškem regionalnem sporazumu smo lani izvozili za dve milijardi sedemsto dvainpetdeset milijonov lir blaga, medtem ko smo uvozili le za dve milijardi sto štirinajst milijonov lir izdelkov. Podobno je tudi s Tržaškim sporazumom: na podlagi tega smo izvozili lani za dve milijardi osemsto pet milijonov lir, uvozili pa za dve milijardi petsto petinštirideset milijonov lir blaga.

To se pravi, da se je mala obmejna trgovina razvijala v lanskem letu nad vse ugodno za našo državo in brez dvoma tudi za italijanske poslovne partnerje.

Brez dvoma bo zanimivo zapisati nekaj tudi o tem, kaj smo pravzaprav izvažali v sosednjo Italijo in kaj od onod uvažali?

Obstajajo tri blagovne liste, povedano v jeziku gospodarstvenikov: lista »A« so izdelki, ki pridejo v poštev za izvoz naših izdelkov, na listi »B« pa so namizani izdelki, ki jih naša podjetja uvažajo. Poleg tega je še posebna lista »C«, ki je sicer po obsegu najmanjša, je pa toliko bolj zanimiva, ker

so v njej izdelki, ki jih lahko naša država izvažata brez plačevanja kakršnekoli carine. To je brez dvoma velika ugodnost, saj na ta način lahko izvažamo zlasti tiste kmetijske pridelke in sadje, ki ga sicer ne bi mogli, ker ne bi bili na italijanskem trzišču, ki je glede tega med največjimi evropskimi izvozniki, konkurenčni.

Katero blagovno listo si bomo najprej izbrali?

Pa začnimo s Tržaškim sporazumom... Zapisali bomo le nekaj najzanimivejših izdelkov, kajti te blagovne liste so zelo dolge. Na primer: lani smo izvozili za sto pet milijonov lir jaje, navadnega vina za skoraj sto štirideset milijonov lir. Zivine, ki je že naš tradicionalni izvozni artikel v Italijo, smo zgolj po tem sporazumu izvozili za več kot dvesto enainšestdeset milijonov lir. In naprej... Svežega svinjskega in ovčjega mesa smo izvozili kar za šeststo petinšestdeset milijonov lir, rezanega lesa za tristo štirinšestdeset milijonov in slednjih drv za kurjavo za dvesto petdeset milijonov. Po Goriškem sporazumu pa smo drv izvozili kar za osemsto petinštirideset milijonov lir! Na seznamu pa so še taki, v neki meri manjzanimivejši izdelki: parket, suhe slive, kislo zelje, suhe in sveže gobe, morske spužve, rabiljeni železni sodi, slama, divjačina in perutnina, strojene kože in noveletne jelke...

Tudi goriški sporazum ni nič manj zanimiv...

Druva smo že omenili. Da smo jih toliko izvozili, je najbrž »kričava« strupena in dolgotrajna zima, ki je prisilila naše sosede, da so se zajožili z večjimi količinami drv in ne le z nekaj sto kilogrami, kot imajo sicer navado in potrebo. Izvozili smo tudi konj za delo in klanje za več kot sto trinšestdeset milijonov lir. Tu je še nadalje, med drugim, tudi trd in mehak les (skoraj tristo petinštrideset milijonov lir), svinjsko meso, ki smo ga izvozili za več kot štiristo šestindvajset milijonov lir... Salonit je v tem obmejnem blagovnem sporazumu prav tako pomembna postavka: izvozili smo ga lani za več kot sto dva milijona lir.

Pa še tudi valovitega stekla, postirvi in divjačine, pohištva, krompirja, marmorja, sena, vinskih tropin, mleka in mlečnih izdelkov, furnirja, kraškega kamna in žganega apna...

x x x

Blagovna menjava v naših obmejnih področjih je velikega gospodarskega pomena za obe državi. Za nas v še toliko večji meri, ker imamo s tem sporazumom možnost izvažati našim sosedom tudi tiste izdelke, ki so sicer na prepovedanih seznamih uvoznega blaga. To je torej dopolnilni izvoz v Italijo, za nas izrednega pomena. Od skromnih začetkov pred desetimi leti se je trgovska menjava razvijala iz leta v leto, skladno s splošnimi napori obeh držav za izboljšanje medsebojnih odnosov.

In prav normalizacija teh odnosov je rodila tudi take uspehe. Zivahna trgovinska menjava pa je v določeni meri najboljši barometer teh odnosov.

Vse to je pripomoglo do tega, da meje med nami skorajda ni. Ljudje se sprehajajo sem ter tja, se obiskujejo, trgujejo, spoznavajo...

In prav tako je tudi z blagom. Prodajamo in kupujemo. V obojestransko korist, v obojestransko zadovoljstvo.

Na »bloku« v Rožni dolini

ogledalo

● Mladi slovenski operni pevec Rajko Koritnik bo nočjo prekrat nastopil kot gost v beograjski operi, in sicer bo pel vlogo Cavaradossija v Verdijevi »Tosca«.

(Delo 7. februarja med kulturnimi novicami)

Verdi ima toliko svojih oper, da lahko »Tosca« brez težav odstopi Giacomo Pucciniju, ki jo je leta 1899 pravzaprav tudi uglasbil.

● Se značilnejša pa je primerjava z ZDA, kjer proizvodnja še vrsto let stagnira in je od leta 1950 do leta 1962 narasla le od 90 na 81 milijonov ton, medtem ko se v Sovjetski zvezi v istem času potrojila.

(Delo 2. februarja — »Vestnik na 3. strani«) V Rostenburu, v Južni Afriki, je bila pred tremi meseci predčasno rojena najmanjša punčka na svetu. Teška je bila samo 500 g. — Najmanjši otrok, ki je bil doslej rojen, je bila Marion Chapman, ob rojstvu je tehtala samo 283 g.

(Nedeljski dnevnik 10. februarja — »Najmanjša punčka se normalno razvija«) Čudna je ta časopisna matematika in logika: proizvodnja naraste od 90 na 81 milijonov ton, punčka s 500 grami ob rojstvu pa je manjša kot prejšnja z 283 grami.

● Temperatura površine Sonca je 5400 stopinj Celzija in ima za posledico zarbenje z valovnimi dolžinami okrog 0,8 mikrona (mikron je milijonina milimetra).

(TT 5. februarja — »Nevidni žarki uravnavajo vreme«)

● Dobro tehnično pojasnilo: mikron ni milijonina, temveč samo tisočinka milimetra.

Mladinski turizem v zagati

ENA IZMED TEM KONGRESA LMJ V BEOGRADU JE BIL TUDI MLADINSKI TURIZEM. DOKAJ OSTRO PA JE VES PROBLEM OBRAVNAVALA TUDI LETOSNJA LETNA SKUPŠČINA SLOVENSkih FERIALCEV. POLOŽAJ JE ZELO KRITIČEN, ZATO POVZEMAMO IN DODAJAMO K VSEMU NEKAJ MISLI.

Zimovanja za mladino priteja cela vrsta organizacij; političnih, družbenih in gospodarskih. Med te organizacije lahko prištejemo poleg šol in podjetij še Društvo prijateljev mladine, Zvezo tabornikov, Zvezo borcev, Počitniška zveza in TVD Parizana. Vsaka teh organizacij nudi svojim »zimovalcem« določene ugodnosti; vsaka manj iz lastnih in več iz družbenih virov; na ta ali drugi način prejema finančna sredstva v ta namen.

Na rob vsemu temu delovanju pa je zapisana beseda »mladinski turizem«. Uradni pokrovitelj vsega tega, kar naj bi ta beseda pomenila pa je Počitniška zveza, ki je, mimogrede povedano, najbolj rečna med vsemi, ki skrbijo, da mladina lahko letuje, zima, hodi na izlete, na potovanja itd. po ceni, primerni za plitke žepce.

Kar se samega mladinskega turizma tiče, so pri nas še precej neenotna stališča. Eni vidijo v vsem predvsem besedo »mladinski« in pri tem vidijo vzgojni, zdravstveni in kulturni pomen cele reči ter trdijo, da naj bi investirali več. Drugi vidijo predvsem besedo »turizem« in seveda ob njej predvsem besedo denar in zaslužek. Nesklad med obeh je očitno, za posledice pa se ni treba čuditi. Zaradi neenotnih interesov, zaradi nerazumevanja in poudenevanja mladinskega turizma, je ta v Jugoslaviji še zelo malo razviti, pa vsaj malo organiziran; to pomeni nesistematičen in kar malo anarhičen. Vsi organizirajo za vse. Tisti ki imajo denar in tisti, ki ga nimajo; vsi črpajo nekje nek sredstva, ki se trošijo sicer res za dobrobit mladim, vendar brez skupnega načrta in prav zaradi tega z manjšim uspehom.

Kaj in kako dela uradni pokrovitelj mladinskega turizma - Počitniška zveza? V Sloveniji ima Počitniška zveza 15.000 članov, kar je le 10 odstotkov članov LMS. V letošnjem letu je število članov PZ naraslo (v primeri z letom 1961) za celih 25 odstotkov. To je organizacija, ki je ni treba propagirati, vsaj ne bi bilo treba, če bi res lahko delovala tako, kakor bi morala in bi nudila mladini to, kar ta od nje pričakuje in upravičeno tudi zahteva.

V Počitniški zvezi je vključenih največ dijakov, učencev in študentov (dve tretjini vseh članov), mladih delavcev in učencev v gospodarstvu je le četrtina vseh članov, ostalo pa so uslužbenici in kmetje (2,6 odstotka). Medtem ko je v zadnjih letih število mladih delavcev, ki so člani te organizacije, nesorodno naraslo, pa je kmetov v Počitniški zvezi še vedno zelo malo. Vzrok za to lahko iščemo predvsem v tem, da kmetična mladina polati ne more na letovanje v tabore te organizacije, za zimovanje pa Počitniška zveza nima dovolj denarja, da bi razvila potrebne kapacitete. Isto velja za mlade delavce, ki bolj redko lahko dobe dopolne v poletnih mesecih; jese ni na pomlad pa ni nikjer nobenih »mladinskih« kapacitet.

Počitniška zveza v Sloveniji ima na razpolago eno samo zimovališče za svoje člane. To je dom na Srednjem vrhu v Martuljku. Ta dom ima 54 postelj, Lani (pozimi in na pomlad) je ta dom imel 3272 nočitev. Dom je bil ves čas zaseden. Večina letovalcev je bila iz Srbije in Hrvaške, manj iz Slovenije. Da je ta kapaciteta premajhna je odveč govoriti, da pa za povečanje teh možnosti nismo prav nič storili je res in o tem naj bi govorili ne le v časopisih, temveč tam, kjer lahko kaj ukrenemo in zlasti tam, kjer naj bi se našel denar za vse to.

Kakšne so perspektive? Počitniška zveza se upravičeno postavlja na čelo prizadevanjem, da bi enkrat dokončno, če se ne ureddi, pa vsaj pri celih ureddajevih, problem mladinskega turizma v Jugoslaviji. Počitniška zveza je nevedno za to najbolj poklicana, da vodi ta prizadevanja in naj vsaj koordinira delovanje drugih organizacij, ki prireajo letovanja, zimovanja in potovanja za mladino. Ko bomo v bodočnosti razpravljali o gradnji sprejemnih centrov v Ljubljani, Kopru, Mariboru in Novem mestu, kar je najbolj nujno, bomo morali govoriti o polovici milijarde, ki jo bo treba investirati v ta namen. Vse kaže, da se bodo prizadevanja ob tem ustavila. Kdo naj da denar? Ko pa je toliko nujnejših stvari, toliko boljše, cest in še drugih objektov.

Vse to je res, vendarle pa je investicija za mladinski turizem, če naj vso reč sploh tako imenujemo, nekaj povsem drugega. Investicije za to plat mladinske aktivnosti ne bi smele biti stvar le mladinske organizacije, tabornikov, TVD Parizana, Počitniške zveze in Društva prijateljev mladine, temveč vse naše skupnosti. Investicija za to je izredno dolgoročna. Tu ne gre le za sezonska letovanja in potovanja, temveč za gradnjo mladinskih domov v večjih mestih in v letovskih krajih. Ti domovi bi služili tako mladini iz omenjenega kraja, kakor tudi mladini, ki potuje ali je na počitnicah. V mislih imam predvsem šolske ekscurzije, ki morajo potovati, a je uspeh teh potovanj kaj zelo oteženo, če ne vedno, zelo majhen, ker je njih bivanje v posameznih krajih zelo oteženo.

Mladinski domovi bi tako postali središča splošne mladinske aktivnosti. Tu bi mladina iz posameznih krajev dobila svoje prostore za delo in za zabavo. Stik z mladino iz drugih krajev bi bil popolnejši, k temu pa lahko pristoječe še stik s tujnimi mladinci, ki bi se na potovanja lahko ustavljali v teh domovih in navezovali stike z našo mladino. Z vsem tem bi pozitivno odgovorili na čelo vrsto vzgojnih zahtev. Z domovi bi se lahko bolj odločno borili čez vsa uporabna in aktivistični izraz, proti pobalinstvu, plančevanju, fraterstvu in kratkoročno političnemu kriminalu (za vso to »bitko« porabimo na leto hudo velike vsote denarja).

MLADINSKI DOMOVI, TO JE PERSPEKTIVA, TO JE DOLGOROČNA INVESTICIJA, KI SICER NE BO V KRAJTEM CASU DALA PROFITA, KI GA NA SPLOŠNO PRICAKUJEMO OD TURIZMA, DALA PA BO REZULTATE, KI BODO POMEBNEJŠI IN ZA NAS RAZVOJ BOLJ ODLICILNI KOT DENAR.

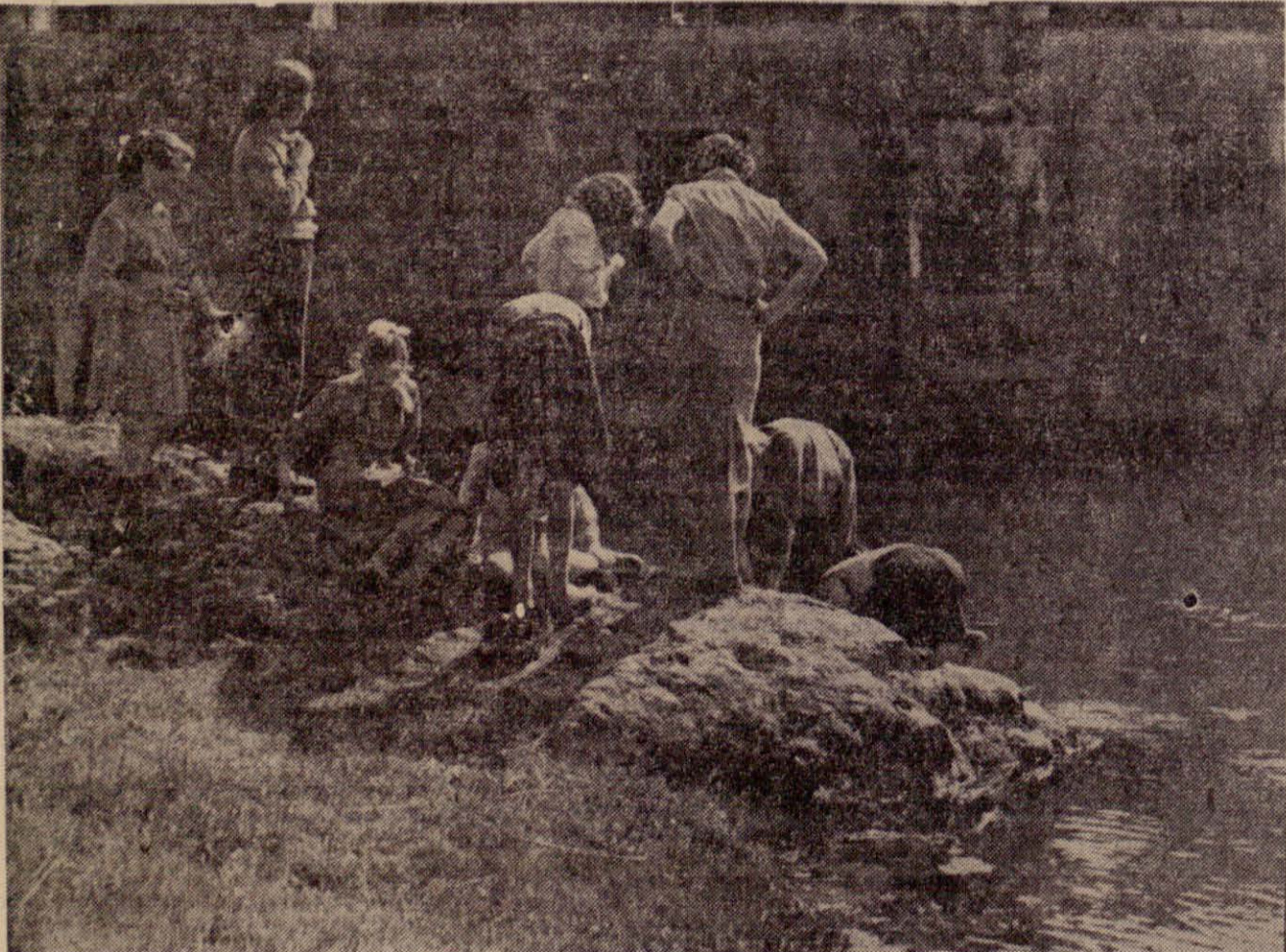
V mnogih državah so se za to pomembno investicijo odločili že pred leti. Morda je na tem področju storila največ zveza republika Nemčija. Tam so v vseh večjih krajih zgradili mladinske domove, sedaj jih je že nad 2.000. To so udobni domovi z veliko kapaciteto, polovica jih je odprtih skozi vse leto. V njih so dvorane za prireditve in konference, cene restavracije, hifiji in v veliki večini tudi šolski razredi, ki so na voljo šolskim ekscurzijam.

Veliko skrb posvečajo domovom predvsem v skandinavskih državah in v Veliki Britaniji. Da bi znižali režijske stroške, so obiskovalci domov v teh deželah dolžni opraviti nekatera dela pri čiščenju prostorov, pri pripravi hrane itd. V Franciji imajo tudi veliko domov. Tu jim je primanjlovala sredstva, pa je mladina dobila v posameznih krajih stara poslopja, ki so jih s prostovoljnimi delom in minimalnimi investicijami preuredili in prilagodili tako za prenočevanje popotnikov kakor tudi za aktivnost mladine iz posameznih krajev.

Resume cele stvari? Odpraviti anarhijo pri organizaciji mladinskega turizma in ga vzklicati v sezonski tistik, ki bode v bodočnosti izredni stik med investicij, ki jih bo deležni naš turizem nasploh. Postaviti solidno vodstvo in dati mladinskemu turizmu vsaj vzgojno veljavo, veljavo dolgoročne investicije za ves naš družbeni razvoj.

D. K.

DIJAKI NA IZLETU

Nepošteni kupci v samopostrežnih trgovinah „PREHRANE“ Ugled, zapravljen za nekaj dinarjev

Pri vhodnih in izhodnih vratih največje samopostrežne trgovine v Ljubljani v Cigaletovi ulici je zmeraj precejšnja gneča. Kupci iz vse Ljubljane pa tudi iz bližnjih in celo oddaljenejših krajev hitijo po vsakodnevnih opravkih; nakupujejo. V tej in podobnih prodajalnah, ki zanje skrbi veletrgovina »Prehrana« (Ljubljana), še posebno radi zadovoljujejo svoje raznolice želje in dnevne potrebe, saj je samopostrežna trgovina s pestro izbiro kot nalašč po njihovem okusu. Kupec sam izbira blago; to, kar vzame z dobro založenih polic in polnih košaric po raznih prodajnih oddelkih, plača pri blagajni pri izhodu. Seveda, če je pošten...

Pa niso vsi kupci v samopostrežnih trgovinah ljudje na mestu. Veletrgovina »Prehrana« s svojimi samopostrežnimi trgovinami v Cigaletovi ulici, ob Titovi in Celovški cesti, v Sentvidu, Vojkovi ulici in Savskem naselju v Ljubljani, Kranju in Stražišču, Kamniku, Zagorju, Kisovcu in Hrastniku ima na leto precejšnjo škodo prav zaradi teh nepoštenih »kupcev«. V letu 1962 je ta veletrgovina ugotovila kar 715 tatvin. Nepoštena stranke so z njimi oškodovale podjetje za 733.915 dinarjev! Ti številki pa bi seveda še znatno poskočili, če bi v vseh 12 samopostrežnih trgovinah »Prehrane« zalotili vse obiskovalce, ki so prišli »nakupovate« z nepoštenimi nameni. V »Prehrani« celo cenijo, da so uslužbenici po trgovinah pri nečestnem dejanju zasačili največ kakih 25 odstotkov krađljivcev, medtem ko mnogim drugim vendarle uspe njihov nepošten namen.

Zanimiva je socialna struktura tistih, ki imajo doize prste v samopostrežnih trgovinah. Lanski prerez tistih, ki so padli na »izpitu« poštenosti, kaže, da jih je največ iz vrst nižekvalificiranih ali nekvalificiranih (predvsem gradbenih) delavcev in otrok. Prvih je bilo kar 195, medtem ko je bilo otrok do 14 let 181, učencev in dijakov nad 14 let pa 94. V podrobnem je ta »črni seznam« takle:

- ☒ delavci — 195
- ☒ otroci do 14 let — 181
- ☒ učenci in dijaki nad 14 let — 94
- ☒ gospodinjice in gospodinjke pomočnice — 82
- ☒ uslužbenici in uslužbenke — 68
- ☒ brezposelnici — 41
- ☒ vžajenci — 28
- ☒ upokojenci — 20
- ☒ posestniki — 6

Največ tatvin gre na račun največje samopostrežne trgovine v Cigaletovi ulici. Ondi je namreč tudi največ kupcev; to je trgovina z največjim prometom med vsemi dvanajstim samopostrežbami »Prehrane« sploh. V njej se zglašajo stalni kupci iz Ljubljane in tudi mnoge priložnostne stranke iz drugih krajev, saj ima največ izbiro, s svojimi razsežnimi prostori pa nudi tudi največ možnosti za kraje. Res pa je tudi, da je nadzor v tej samopostrežni trgovini tudi najboljše in najučinkovitejši; razen prodajalk nadzirajo kupce še posebni nadzorni organi iz skomandnih prostorov.

Po čem največ segajo dolgoročnejši? Nekvalificirani delavci krađejo predvsem prehrambene artikle, otroci, dijaki in javni igralci in sladkarije, gospodinjice segajo po živilih, uslužbenici pa po tekstilu, in drugih artiklih večje vrednosti. V glavnem pa gre vendarle za predmete, ki redko kdaj presega

jo vrednost nekaj tisoč dinarjev. Zato je toliko bolj nerasumljivo, da ljudje za te dinarje postavljajo na kocko svoj ugled in poštenje, kajti...

Vsi tatovi, ki so v samopostrežnih trgovinah ukradli artikle v vrednosti nad 1.500 dinarjev, se znajdejo pred javnim tožilstvom. Proti njim uvedejo tudi kazenski postopek, hkrati pa »Prehrana« obvesti še pristojno postajo Ljudske milice in Tajništvo za nadziranje zadev v Ljubljani. Proti vsakemu pa, ki so ga zalotili pri nepoštenem dejanju že drugič, pa uvedejo kazenski postopek ne glede na vrednost ukradenega blaga. Če so tatovi v službenem razmerju, obvešča vodstvo »Prehrane« tudi podjetja, seveda obvesti tudi starše otrok, ki so jih zalotili pri nepoštenosti.

Zaradi nepremišljenega dejanja, za ceno nekaj dinarjev — toliko težav in stiski, pa zapravljajo ugled...

Tatvin v samopostrežnih trgovinah je največ v zimskem času, čeprav jih je na splošno čedalje manj, pa vendar — že sam način prodaje zmeraj znova zapelje tega ali onega k nepoštenemu koraku.

Ondan se je neka deklica oglasila v samopostrežni trgovini v Cigaletovi ulici. Ničesar ni imela v rokah, zato je vzela košarico in se obotavljajoče podala med prodajne police. Nadzornim organom je bila takoj sumljiva. Najprej se je bežno ustavila pri čokoladah in bonbonih, pri tekstilnem oddelku pa je nato strpala v — tudi ukradeno — vrečko »Modne hise« najlonke, kombinež in hlačke v vrednosti več ko 7.000 dinarjev. Nato je šla mimo blagajne, ne da bi poravnala obveznost in plačala, kar je vzela pri tekstilnem oddelku. Morala je seveda v pisarno in pred javnega tožila, pa tudi pristojna postaja LM in TNZ zdaj ve manjko...

V takih in podobnih neprilikah se znajdejo včasih tudi ljudje, ki v domačem okolju slovijo kot poštenjaki in varčevalci. Tako so na primer v »Prehrani« v Cigaletovi ulici nedavno zalotili pri kraji — šlo je za vrednost 220 din — moža, ki je imel pri sebi več ko 300.000 dinarjev.

Ne pravi zaman sekretar veletrgovine Prehrana Ljubo FILIPAN:

»Zaradi majhnih tatvin zabredejo nepošteni kupci v velike težave v službi in pred sodiščem. Cestokrat so njihova nečastna dejanja celo tesno povezana s problemom njihove nadaljnje zaposlitve, da o njihovem zapravljenem ugledu sploh ne govorimo posebej. Čeprav gre pretežno za majhne zneske, ti tatovi precej škodijo našemu podjetju, predvsem pa seveda — samim sebi.«

H. UBELEIS

SNEG IN HITROST

»Vsak voznik mora voziti oprezno in hitrost vskladiti s pogoji vozila, ceste in prometa.« (Člen 12 Uredbe o prometu na javnih cestah).

Naj poudarimo še posebej: Hitrost vozila je treba prilagoditi pogojem (nevarnostim) snežene ceste in zaradi pluzenja ožjega cestišča! Sicer...

Šoferjem na pot

Zilo sem ustavljal na sredini cestišča. Levi žmigavec je utripal — čakal sem, da bom zavril na levo. V vratnem zrcalu sem zagledal trolejbus, ki se mi je naglo približeval...

Potem je zaropotalo.

Pleskar Jančič se je bil po zorani Celovški cesti, v smeri proti mestu, peljal na delo v samski dom, ki ga pravkar dograjujejo. Pri »Galetovi zaviti« (pri hišni številki 145) bi zato moral zaviti na levo. Pravilno je zapeljal na sredino cestišča, prižgal leva žmigavca. Ker je opazil, da mu nasproti prihaja trolejbus (št. 312) je zavrl, da bi čez cesto zapeljal šele potem, ko bo trolejbus že mimo.

»Ko bi cesta ne bila snežena, bi seveda imel čas, da bi lahko zavil na levo še pred trolejbusom iz nasprotne smeri. Tako sem r. počakal.«

Za Fiatom 600 pa je pripeljal drug trolejbus — št. 311. Voznik trolejbusa Pavel Bedene je sicer poskušal zavirati, toda za sneženo in poledenelo cestišče je očitno vozil pre-

V samopostrežnih trgovinah je zmeraj velika gneča. Med ljudmi, zlasti med gospodinjami, so take trgovine čedalje bolj priljubljene.

PREMAGANI ZAMETI

OBLAVCI — FEBRUARIJA

— Ne zdržim več... Za kričanje so pošle moči. Biede usnice so tihlo šepetale, ko se je nabrekli telo zvijalo v krčih.

— Potrpi, Gordana, prišel bo zdravnik, prišel bo rešili avto.

Vedel je, da laže, in vedel je, da ne bo ne zdravnika ne rešilnega avtomobila.

— Samo operacija jo lahko reši, je zaskrbljivo šepetala babica.

Operacija... bolnišnica... avto... cesta... Da, cesta. Ceste ni bilo več! Sprva so jo skušali zorati, toda sneg je bil vstrajnejši od ljudi. Padal je in padal in potem ni bilo ne cest ne poti, ničesar. Bela, pušobna, uničujoča belina. Le redke gazi so spletele snežne kope, ki so bile hise. Edine poti, ki je iz majhne vasi Oblavci v severni Makedoniji peljala v svet, ni bilo več. Sprva so jo skušali zorati...

Mzlično je gazi v globok sneg in vedel je, da ne bo rešilnega avtomobila. Vedel je, da mora pomagati, ker ni mogel brezmočno stati ob postelji in z grozo gledati, kako mu umira žena. Vedel je, da mora pomagati in da ne more pomagati. Človek v obupu se poganja v nemoč.

— Porodnica umira! je potem na majhni postji brezumno tulil v slušalko...

z z z

V tihoti zimskega dne je nad belo pokrako brenel helikopter.

— Zaboga, že dve uri...

Kapetan Ilija Sekulović se je sklanjal nad krmilom in zaskrbljen pogledi so se izgubljali spodaj v belini, kjer so bili vsi hrbi enak i in vsa polja enaka in vse vasi podobne. Specialke so lagale. Sneg, visok sneg je spremenil zemljevid.

Tam nekje spodaj se bori mlada žena za življenje, za svojo življenje in življenje neobglenca, ki se je uprl naravi. Čas pa tače, v tročrtnem iskanju tacej minute, medtem ko sekunde odločajo.

Poi tretjo uro iskanja... potem pike, drobne živahne pike. Sneg okrog njih se je umaknil. Pike so postale vse večje in postale so ljudje, ki so divje mahali.

— Končno... In potem naglica, pekienska naglica. Nostla z izmučnim telesom štiriindvajsetletne Gordane Stojkoviće... Sneg se je zavrtinčil, helikopter se je drgnil in poletel nad potuhnjeno belino, kjer so bile vse poti zametene, življenju naproti.

Ziviljenju ali smrti?

Noč je zamenjala dan; zarometi rešilnega avtomobila so na skopskem letališču parali temo.

— Hitreje, čim hitreje! je hitela bolničarka, ko se propelerji helikopterja še niso umirili in so krvaveči Gordani pošle moči tudi za stokanje.

S pretresljivim zavijanjem stren je rešilni avtomobil zarvel po skopskih ulicah...

z z z

— Zadnji trenutki! Pet sekund pred dvajstjo, je rekel dr. Stanovski.

Operacijska miza. Skalpel. Carski rez... bo uspelo?

Toplo, tolikokrat težko pričakovano vekaenje je napolnilo hladno operacijsko dvorano. Izpod nemih belih mask je bilo sluttiti radostne obrazce.

— Punčka je. Krepka, zdrava punčka!

z z z

— Punčka je, tri kile in pol težka punčka, so govorili v Oblavcih, kjer so vse poti zametene.

— Obe sta živi in zdravi. Na to se pije! Sneg pa je še vedno padal in vse poti so bile zametene, a nihče jih ni jemal za mar.

TONE FORNEZZI

DELO

»DELO« PRINAŠA VESTI VSAK DAN na 10 straneh v novi pregledni razporeditvi.

»DELO« OB SOBOTAH izhaja na šestnajstih straneh.

Na željo naših bralcev posvečamo največjo pozornost vsebini sobotnih števil. Sobotna številka »DELA« PRINAŠA »NAJDIHOJCO«, »KRIZANKO«, »RADIO«, »TELEVIZIJSKI - PROGRAM« ter obsežni rubriki športa in kulture. Na šestnajstih straneh dovolj branja za vse družinske člane.

DELO

VEDNO VEČ POŠKODB PRI SMUČANJU

SMUČIŠČA NA KLIMIRO

V zimsko-športnih središčih se tare obiskovalcev. Svež zrak in zimsko sonce se zdita simbol za zdravje. Pa vendarle je na robu smučarskih prog vsak dan več onesrečenec, gorski reševalci in kirurgi imajo vedno več dela. Posebno v zadnjih letih je po vsem svetu število smučarskih nesreč zelo naraslo, zdi se da rastejo nesreče v razmerju z vse bolj zasedenimi žičnicami in smučiščih ob njih. Za primer bavarski smučarski hribi: V preteklih dvanajstih letih so reševalci spravili k zdravniku 20.000 onesrečenih smučarjev. 750 smučarskih nesreč se je končalo celo s smrtjo.

Zdravniki bi radi odkrili vzroke za tako tragični obračun!

Velikokrat je vzrok lahko miselnost smučarjev. Premirni zaradi dolge in hladne vožnje z vzpenjača, se ne ogrejejo, ampak nataknejo smučti in tako zdrivijo v dolino. Mislice in kosti so še mraz, neprekravljene in tako je verjetnost za zlom dvakrat do trikrat večja, kot pri ogretem telesu. Naj zato približno: Po vožnji z vzpenjača naj smučar nekaj minut razmaje noge, naj počepa in tako segreje vse telo.

ROB SMUČARSKEGA ČEVLJA
»PRESEKA« KOST

Včasih je zlom gležnja veljal za najpogostejšo poškodbo pri smučanju. Danes ni več tako. Moda visokih smučarskih čevljev je prinesla drugačne poškodbe. Visok čevlji gleženj, bolje zavaruje, toda prinaša tudi neprijetno presenečenje: Odkar so se uveljavili visoki čevlji, ki stiskajo nogo, kot da bi bila pritrjena v primeru, so zdravniki opazili, da postajajo vse bolj pogostni gladki zlomi goleni, natančno na mestu zgornjega roba smučarskega čevlja. Na rentgenski sliki se zdi takšen zlom kot da bi bile kosti presekanke.

Ko je leta 1958, profesor Bernbeck opisal ta novi, tipični zlom, so se zdravniki lotili raziskav. Odkrili so, da je vzrok v tesno zavazanih specialnih smučarskih čevljih, pa čeprav so bili le-ti pripeti na smučti z varnostnimi vezmi. Pri padcu se telo namreč sunkovito zavrti in vrne čez tog sistem smučti in čevljev, rob čevlja pa je pri tem opora za zlom.

Z novimi smučarskimi čevlji so postale tudi poškodbe Ahilove pete vse bolj pogostne. Zdravniki zato svarijo pred premočno zavazanimi čevlji. Priporočajo, da naj si smučarji povpijejo meča z elastičnim povojem tako, da so zavoji vedno bolj ohlapni, bolj ko se približujejo kolenu.

NAJPOGOSTNEJŠE POŠKODBE PRI SMUČANJU

Raziskali so 1000 nesreč v eni smučarski sezoni, da bi ugotovili, kateri deli telesa se najpogostejše poškodujejo. Izkazalo se je, da je 18 odstotkov od vseh poškodb na glavi ali na roki, 6 odstotkov poškodb je na trupu in stegenici, 76 odstotkov onesrečenih smučarjev pa si je poškodovalo koleno, gojen ali skočni sklep.

Med nevarnosti zimskega športa prštevajo zdravniki tudi neaklimatiziranost gostov, ki pridejo v višinske turistične centre iz doline. Pravilo, da se šele v enem tednu telo navadi na novo klimo in višino, na bolj redek zrak. Športnik naj ne bo v teh prvih dneh preveč pogumen! Pa še to: Na višini 1300 metrov je sonce pozimi štrikrat močnejše kot v dolini. Sonce in megla reflektirata svetlobo.

ALKOHOL? NIKOLI!

Mrz je pri smučarskih nesrečah največja nevarnost. Poškodovani smučar se hitro ohladi in lahko ozebe. Bolečine zaradi zloma, strah, izguba krvi in izčrpanost lahko povzročijo šok.

Oslabljeno telo se ne more dobro upirati mrazu. Ko se telo podhladi na 29 stopinj (normalna temperatura telesa je 36,9) začne srce neredno biti, pri 23 stopinjah nastopi smrt.

Kako lahko pomagamo?

Že na kraju nesreče poskušamo poškodovanega smučarja kar najbolj ogreti, če ne gre drugače je termofor tudi telo reševalca. Ponesrečenec naj pije sladke in vroče pijače. V nobenem primeru pa ne alkohola! Alkohol odpre žilice in že tako majhna toplotna rezerva telesa se še hitreje porabi. Šele potem, ko smo ponesrečenca zavili v tople odeje ga lahko odnesemo z mesta nesreče.

(PO DR. BECKERJU — »STERN«)

V NARODNEM MUZEJU DELAJO ARHEOLOGI PO NOVI METODI

ZGODOVINA V MAVČNEM POVOJU

Običajna metoda arheološkega izkopavanja od trenutka, ko zadenejo na kak predmet v zemlji, je zelo preprosta. Izmerijo koordinato predmeta, nato pa ga počasi odkopajo ali siskrasajo — odvisno je pač od tega, za kakšen predmet gre: za kosti, kovinsko orožje, orodje ali nakit, lončene izdelke ali steklene posode, ostanke zidov ali podobno. Če je predmet velik in sega precej globoko, ga včasih odkopavajo po plasteh, debelih po 20, 25 ali 50 cm, pač v skladu s celotnim sistemom odkopavanja. Ko je, denimo, kupček črepij ali ostanek katerega kovinskega orožja odkopan, ga očistijo in prenesejo v preparatorsko delavnico, kjer predmet po potrebi zaščitijo pred razpadanjem ali pa ga celo zlepijo in restavrirajo.

V zadnjem času pa so se arheologi Narodnega muzeja v Ljubljani znašli pred zahtevnejšo nalogo. Pri izkopavanjih v Stični, kjer so odkrili več gomil z grobovi Ilirov, je namreč poseben sestav zemlje v večini primerov onemogočil takšno izkopavanje, zlasti drobnejših predmetov. Glinasta zemlja pogosto povzroča zastajanje vode, kar pospešuje oksidacijo vseh kovinskih grobnih pridačkov pa tudi premikanje posameznih grud ali manjših plast. Če k temu pristoje še delovanje velikih deževnikov, nam bo jasno, da so delci razjedeni bronastih zaplestnic, kosti, ostanke lesa in podobno včasih kar daleč narazen in jih le stežka zberejo tako, da iz njih ponovno sestavimo predmet, kakršen je bil nov.

Zato delajo zdaj drugače. Ko pri izkopavanjih zadenejo na sled katerega predmeta, pa bodisi da je to vrh črepije ali pa samo košček tak, imenovane divje patine bronca, začno prav počasi čistiti zemljo okrog njega, dokler ga še spodnja plast zemlje (ki je tudi znotraj, recimo, posode in jo drži skupaj) podpira. Ko je predmet očiščen do roba, kjer se stika z zemljo, ga obložijo s svilenim papirjem in ga skupaj z obdajajočo ga zemljo vred povpijejo z gazo, namočeno v mavcu. Nato po presoji strokovnjakov določijo nekakšno svarnostno cono okrog najdb in ob njenem robu zarezajo okrog 25 cm globoko v zemljo. Vse skupaj spodežejo — v ta namen imajo ostre in močne jeklene plošče do velikosti 80 cm x 60 cm — in prenesejo tako povpi »struce«, ki zdaj ni občutljiva za transport, na lesnito ploščo. Nato vse dobro zavpijejo in spravijo do nadaljnje laboratorijske obdelave.

Dokler so tako zavarovane najdbe na terenu, jih hranijo v vlažnem prostoru, da bi se glina ne posušila; potem pa še prav tako vlažne odpeleje v laboratorij oddelka za konservacijo Narodnega muzeja. Tam dobi predmet v roke strokovnjak — v našem primeru ing. Nada Sedlar — ga odvije in nadaljuje na terenu začeto delo. Z neskončno potrpežljivostjo lušči skoraj mikroskopske grudice zemlje in jih sproti raziskuje, če ne skrivajo v sebi kakšnega pomembnega drobca. Pri tem je treba paziti predvsem na dve stvari: na število koščkov in na njihovo lego. Število je pomembno za obnovu predmeta, lega pa posreduje predstavo oblike tega predmeta in olajša obnovu, obenem pa lahko včasih namigne na kakšno kulturno posebnost pri pokopavanju.

Pomen take operacije je predvsem pri keramiki — lončarski ostanke so zaradi pogostega luženja že luknjčavi in v mokrem vremenu zmečkani — pa tudi pri nakitu. Samo tak način dela omogoča, da najdemo in zberemo nekakšne drobce, nekakšno kovrčice, ki imajo samo 3 ali 4 mm v premeru ali pa komaj polmilimeter debele oksidirane srebrne kroglice z repki, s katerimi so jih zatikali v usnje, kovino ali morda tkanino; prav gotovo bi na terenu večji del teh drobkih predmetov prezrli, čeprav so marsikdaj izredno pomembni kačipodi za ugotavljanje materialne kulture in stopnje tehnične razvoja posameznih ljudstev.

J. M.

KAMERA Z UGRAJENIMI „MOŽGANI“

Se pred desetimi leti se je zdelo nemogoče — danes ni nič posebnega: fotografska kamera, ki »misli« sama. Kamero samo namreče in sprožilec — film je zanesljivo pravilno osvetljen.

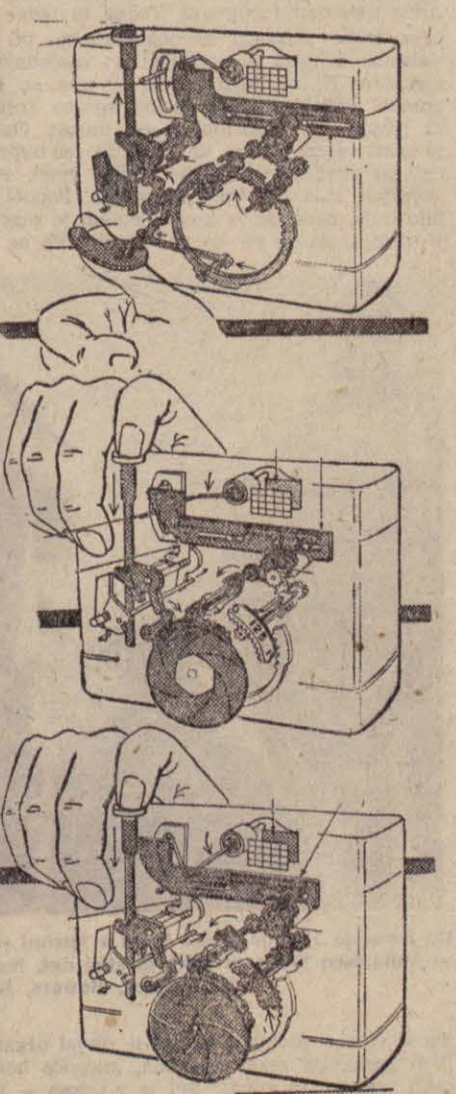
Po ceni sprašujete?

Velika izbira, dolga vrsta različnih aparatov: od uštega za 15.000 dinarjev, ki ga brez težav upravlja vsak otrok, pa do takega za več kot 200.000 dinarjev, ki zadovolji še tako razvajene želje.

In prednosti kamere z »možgani«?

Zaradno nastavljen osvetlilni in zaslonček odpade avtomatično. Fotograf se lahko osredotoči samo na motiv! Za primer: gledate skoki iskalca na kamri in zavlečete motivo, čakate, da bo postal dogodek dramatičen, potem hote fotografirati. Pa sonce zakrije oblak ali se objekt, ki ga nameravate fotografirati, premakne v senco. Avtomatika takoj nastavi zaslonko tako, da bo posnetek tudi pod novimi svetlobnimi pogoji pravilno osvetljen. Tako morda prav zato, ker fotografirate z avtomatsko kamero, ne zamudite odločilnega trenutka, ki bi morda sicer (z običajno kamero) z roko odpirali zaslonko.

Seveda pa še dolgo ni res, da bi pomenila popolnoma avtomatizirana kamera izpolnitev vseh fotografskih želja. Toda dokler se ne pokvari, bo avtomatska kamera pravilneje uravnavala ekspozicijo filma, kot bi jo poprečen amater. Ekspirator za osvetlitve so seveda izjemni.

V posebnih primerih avtomat namreč ne more nadomestiti fotografovih izkušenj: Ugrajeni svetilniki naravna zaslonko glede na povprečno svetlost scene. Ko z večje razdalje fotografiramo osvetljeno osebo, pred temnim ozadjem, bi avtomat zaradi temnega ozadja uravnaval osvetlitev tako, da bi bila oseba na filmu preveč osvetljena.

Tudi pri avtomatski kamerei si lahko pomagamo podobno, kot krigiramo meritev svetilmer: kamero približamo osebi, avtomat izbere pravilno zaslonko, potem pa le-to blokiramo in fotografiramo z razdalje, ki se nam zdi primerna.

Seveda pa avtomatika ne more poseči v nastavljanje razdalje. Le-ta je še vedno in tudi bo prepuščena fotografu, saj prav on izbira in odloča, kaj naj bo na boddci fotografiji ostro in kaj ne.

Najcenejše avtomatske kamere nimajo posebna atrakcija avtomatskih kamer so svetlobni signali in iskalec zersumirnih mernih opozarjal, da ste pozabili prenametiti film. Posebna igla, ki jo vidimo v iskalcu, kaže velikost zaslonke, ki jo je bila avtomatika izbrala. Pa opozorilni signal v primeru, ko je premalno svetlobo, tudi če je pri izbranem času zaslonka odprta do kraja. Po navadi gre za rdeč signal in pri zadnjih modelih za napis »stop«, ki se reflektira v iskalec. Opozorilni signal izgine šele, ko korigiramo nastavljeni čas.

Med posebne odlike avtomatskih kamer ne sodi le opisana enostavnost pri upravljanju, ampak tudi priročnost kamere. Upravljamo jo lahko z eno samo roko — po navadi z dvema prstoma: prvi poganja transport kamere in drugi sprožilec. Novejše kamere lahko upravljamo celo z enim samim gumbom — le-ta z enim samim pritiskom požene film naprej, napne zaslonk in ga sproži.

Se preden začnemo podrobno opisovati, kako delujejo avtomatske kamere, naj bo prostora za splošno ugotovitve! Pri avtomatski gre za združenje dveh elementov sodobne kamere, ki jih poznamo že danes: združenje vgrajenega svetlomera in posebne mehanike, ki veče čase in zaslonke (nastavljanje svetlobne vrednosti).

Sedaj pa podrobneje. »Možgane« avtomatske kamere sestavljajo fotorela, zelo občutljiv ampermeter, ki meri električni tok, katerega povzroče svetlobni žarki, ki padajo na fotorela. In poseben krmilni mehanizem, ki prenaša odklon igle z ampermetra na zaslonko — in včasih tudi na zaslonk.

Potem ko vložite film, nastavite na kamero samo nivojno občutljivost in že lahko fotografirate. Pri večini kamer morate izbrati

TAKO DELUJE AVTOMATIKA PRI KAMERI »FUJICA«

Na zgornji skici: S palcem zavrtimo vzvod za transport in prenametimo film za en posnetek naprej. Ključ sprožilec se takrat vgrajena kamera je pripravljena. Vzvod za transport je zavrtel zobate prenosnik in tako se je krmilno vzvodje, ki prenaša odklon igle z ampermetra svetlomera na zaslonko, pomaknilo do konca na desno. Vse je pripravljeno, da začne delovati avtomatika!

Na srednji skici: Fotografiramo pri običajni dnevni svetlobi. Pri normalno občutljivem filmu si izberemo čas za ekspozicijo — 1/125 sekunde. Pritisnemo na sprožilec in cela vrsta mehanskih prenosnikov sprodi svetlomerični izmerjeno svetlobno vrednost na zaslonko. (Krmilno vzvodje se pri tem opira na iglo ampermetra.)

Na spodnji skici: Preveč svetlo je. Čeprav je zaslonka zaprta do kraja, bi pri 1/125 sekunde film še vedno preveč osvetlili. Začne delovati druga zobnikov, ki najprej skrajšajo čas na zaslonko na 1/250 sekunde in če to osvetlitve še vedno predogaja, potem avtomatika premakne čas na 1/500 sekunde.

čas osvetlitve in avtomatika potem za ta določeni čas uravnava zaslonko. Nekatero nove avtomatske kamere same skrajšajo ali podaljšajo čas osvetlitve, če je preveč ali pre malo svetlobe, za najmanjšo oziroma največjo možno zaslonko.

Božne cenene kamere so izdelane tako, da lahko izbiramo čase je med 1/75 in 1/25 sekunde, električno oko pa upravlja velikost zaslonke.

Dražje kamere imajo večjo izbiro časov (po navadi med sekundo in 1/500 sekunde): fotograf nastavi čas, ki se mu zdi primeren, fotorela pa upravlja zaslonko. V ekstremnih primerih pri teh kamerah avtomatika prestavlja tudi čas osvetlitve.

Če fotografirate s »flešom« ali želite z osvetlitvijo doseči posebne efekte, potem seveda lahko pri avtomatski kamerei upravljate čas in zaslonko z roko.

(PO »POPULAR SCIENCE«)

ti in avto

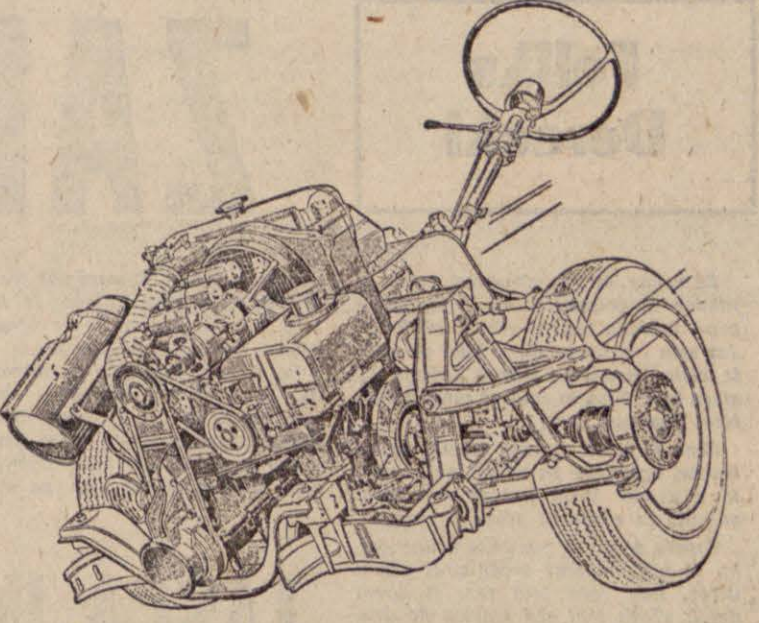
DKW F 12— „juniorjev“ naslednik

Vsako leto novi modeli avtomobilov... Prvi letošnji novi avtomobil (novosti za leto 1963, ki so bile predstavljene že lani, ne štejejo) je DKW F 12 tovarne Auto Union. Ne gre za vozilo, ki bi se ponašalo z revolucionarnimi novostmi. Samo v novo obliko združuje že vse preizkušene lastnosti DKW vozil. Edina posebna novost se zdi ploščne zavore na prednjih kolesih, saj le-te danes še ne sodijo med standardno opremo majhnih avtomobilov.

Novi avtomobil ima pogon na prednji kolesi (za DKW tradicionalno) in sta tako prednji kolesi povezani s pogonskimi gredmi, pa je bilo tako moč diskaste zavore namestiti v bližino diferenciala in ne na kolo. Prednost takšne namestitve zavore je v večjem premeru zavorne plošče in zato ni treba, da zavorne čečjusti s takšno močjo pritiskajo na plošče, kot pri običajnih tvevabah. Plošče se tudi bolje hladijo in takoj ko odpremo motor, jih lahko dobro vidimo, pa lažje kontroliramo obrambo čečjusti.

Avtomobil poganja dvoaktni motor s tremi valji. Gre za stroj, ki ima karakteristike šestvaljnega štiritaktnega motorja. Gorivo je benzin (ne mešanica) in za dotok olja skrbi posebna avtomatika, ki so jo na dekavcih uvedli že pred dvema letoma. Za olje je poseben 3,8-litrski tank in olje zadošča za 4000 prevoženih kilometrov. Ko gre zaloga olja h koncu, se na armaturni deski priže opozorilna luč.

Komaj 889-kubični motor daje zares veliko moč — 40 KM. Pri maksimalni moči se vrli motor le do 4300 obrati v minuti, tako da lahko z maksimalno hitrostjo 125 km na uro vozimo tudi na dolgih progah.

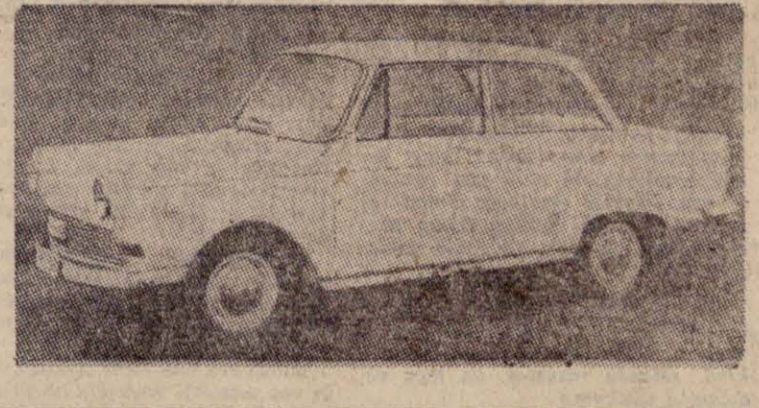
Vozilo dobro pospešuje: z 0 na 80 km na uro v 13 sekundah. Na prednji osi je vgrajen poseben stabilizator, ki ne dovolji, da bi se vozilo na ovinku preveč nagnilo. Stabilizator tako tudi dovoljuje, da je vmetenje na prednjih kolesih zelo mehko.

Mazanje je urejeno po modernih principih. Del, ki jih je potrebno mazati, so izdelani tako, da potrebujejo novo maz. le vsakih 10.000 prevoženih kilometrov. Tako je treba vozilo v povprečni uporabi mazati le dvakrat ali trikrat na leto.

Vse štiri prestave so sinhronizirane. Ker poganja s prednjimi kolesi, so tla v li-muzni rami, brez običajnega shrbita na sredini. Sifer ima zares dober pregled, saj so okna velika in vetrna šipa je upogojna.

Konstruktorji niso pozabili na drobne tehnične izpopolnitve: Univerzalno stikalo za vse luči in žmigavce. Pa volan, ki ima zaradi večje varnosti vgrajeno pestro. Strop je preplečen s plastično mrežo, ki jo je mogoče umivati. Vratno zrcalo je naravnano tako, da ga je moč zasenčiti pred žarometi zadaj vozečih avtomobilov.

Gre za prostorno vozilo (širina 1330 cm), ki ga lahko po udobnosti uvrstimo med avtomobile iz srednje kategorije, pa čeprav ga poganja majhen motor.

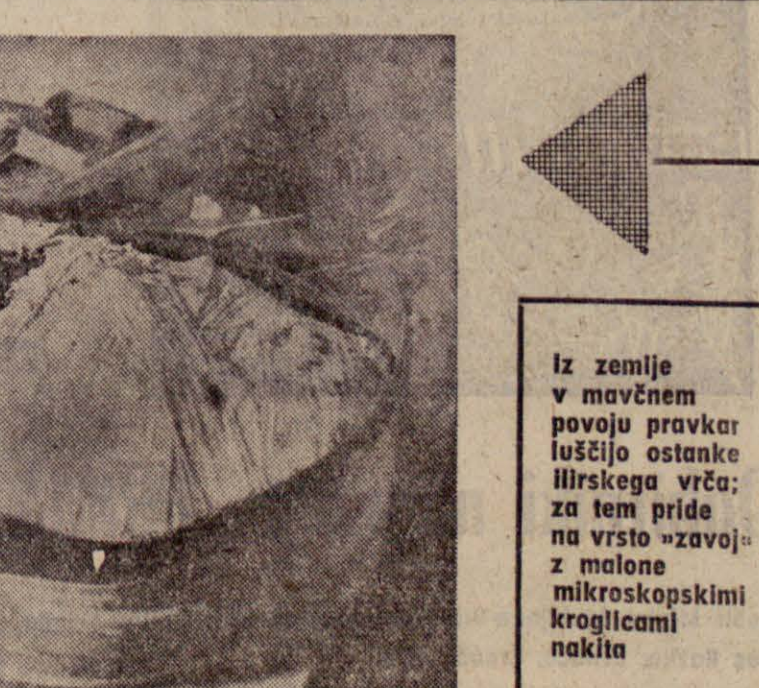
iz znanosti in tehnike nam poročajo

Plavajoča rafinerija

V pristanišču Marsa al Brega (Velika Sirta — Libija) je pristal velik ponton, na katerem je postavljena rafinerija. Ponton so po morju pripeljali iz Antverpna. Gre za 55 metrov dolga in 24 metrov širok plovi objekt in »plavajoča rafinerija« bo predelala na leto 400.000 ton zemeljskega olja. Na prostoru, ki je velik komada za nogometno igrišče so nameščene vse komplicirane naprave za predelavo nafte.

Pri klasični gradnji rafinerij izdelujejo posamezne glavne dele v tovarnah, potem pa jih šele na gradbišču montirajo. Vendar je potreben za takšno rafinerijo trden temelj. Zemljišče v pristanišču Brega tega ni dovoljevalo, zato so se odločili za plavajočo rafinerijo. Tako so namreč po morju pripeljali tudi temelje — ponton je zgrajen iz 5000 ton betona. Sedaj bodo iz doka, kjer je rafinerija pristala, izrpal vodo, ponton bo nasedel in potem ga bodo priključili na napoved.

Prednjem bo sredi leta 1963 rafinerija začela obratovati, bodo potrebne še velike investicije. Gradijo poseben ponton, na katerem bo prostora za elektrarno, ki bo dajala rafineriji potrebno energijo. Tudi ta ponton bodo vlačili privlečki v pristanišče, kjer bo nasedel »plavajoča rafinerija«.

Iz zemlje v mavčnem povoju pravkar luščijo ostanke ilirskega vrča; za tem pride na vrsto »zavoji« z malone mikroskopskimi kroglicami nakita.

ČLOVERKOLJUB

Mladi mož pri časopisu Telegram je bil odgovoren za senzacionalne vesti. Ko so meščani stvar premislili, so spoznali, da je celoten dogodek v soboto popoldne bil močno podobno nogometni tekmi: zmeda, razburjenje in celo primeri grobe igre so bili kakor pri tekmi. »Moje ime je Neville,« je boječ reknel obiskovalec, potem ko so ga pustili v urednikovo sobo.

»Na Grampianskih gričih,« je menil mladi mož, »sva oče krmi svoje črede, je marljiv ovčar, čigar nenehna skrb je...«

»Avstralija, da smo natančni,« ga je prekinil obiskovalec. »Oziroma še natančneje, Perth. Rodil pa sem se tu v tem mestu in zato čutil, da imam nekaj dolgotrajnega. Morda bi mi lahko svetovali, kaj naj bi bil ta 'neka'j'«.

»Dragi gospod,« je vzkliknil mladi novinar Telegrama in skočil pokonci, »prosim, sedite. Izvolite naslanjač. Cigareto? Prizgite si, prosim, sami. Moje ime je Gainsford. Torej!« In z izrazom velike bistrčnosti je nadaljeval: »Razjasniva vse to! Da govorim kar naravnost,

»Dvajset funtov letno,« je razglasil, »desetim starim devicam, ki so dosegle starost 35 let in žive v skromnih okoliščinah.«

»Ali ne bi mogle biti vdove?« je vprašal gospod Neville. »In čedne zunanosti? Jaz sem namreč samec in vedno sem gojil simpatije...«

»Pa naj bodo vdove,« je reknel drugi velikodušno. »In čedne zunanosti.« Gospod Neville je slekel desno rokavico in krepki stiski rok so potrdili popolno soglasnost. Dokončane beležke pa je novinar izročil glavnemu stavcu, da jih pripravi za tisk.

Kosila sta pri Kraljičini kroni in naročila vrč avstralskega vina; pri prvem kozarcu je mladi Gainsford prosil za dovoljenje, da bi smel nekaj pojasniti: da namreč ni lastnik niti urednik časopisa, kot bi se lahko mislilo, temveč le skromen uslužbenec, ki je v odsotnosti urednika in lastnika prevzel njegovo delo. Prosil je, naj mu gospod Neville pove, ali je njegova ponudba resnična, nakar mu je ta pokazal svoje listine, ki so mu razblinile vsa sumniče-

sveti že pred poldnevom.« Nedosledno je nadaljevala: »Hedderwick je navadno govoril, da sem ustvarjena za življenje v kaki koloniji.«

»Čez nekaj tednov se bom vrnil v Avstralijo.«

»Oh, kako strašno rada bi šla z vami tja!« Položila si je roko na usta, čisto kot kaka deklica, kot da bi hotela zadržati nadaljnje besede svoje nepremišljene narave. Nekaj kakor poštarjevo trkanje se je oglasilo od oddaljenih vhodnih vrat in gospa Hedderwick je izkoristila priliko ter se odstranila.

Vrnila se je s tremi pismi brez znamk, naslovljenimi na »Velečenjenega gospoda Nevillaa, in začela pospravljati po uti, da bi mu jih omogočila prebrati. Reknel ni ničesar in prišel je trenutek, ko ni več mogla premagovati svoje radovednosti.

»Ljudje so kmalu izvovali, kje sta,« je pripomnila.

»Ne morem razumeti, kako.«

»Veste, v tem mestu se ne zgodi dosti, kar se ne bi prav kmalu razvedelo. Čisto rdeči in zmedeni ste, gospod Neville.«

»Vsakdo bi bil,« je odvrnil, »v takšnih okoliščinah.« Vrgel je pisma na leseno mizo, kar si je gospa Hedderwick razlagala kot poziv, naj jih prebere.

Kako je lahko kaka vdova tako nezenska!« je užaljeno rekla. »To presega meje. In ker dobro poznam te osebe, vam lahko zagotovim, da ne bi nikoli mogli biti srečni, gospod Neville, z nobeno izmed njih.«

»Nekdo pleza čez vašo ograjo,« jo je opozoril. Neka debela ženska se je s pomočjo majavega stola poskušala odločiti, ali naj se izkaže kot športnica in skoči na vrt gospe Hedderwick ali pa naj se zaupa usodi in se prevali vanj.

»Kako si drznete!« je zavpila gospa Hedderwick.

»Dajte mi roko!« je zaprosila debela ženska.

»Ničesar vam ne bom dala.«

»Vi ste zelo sebična ženska, gospa Hedderwick.«

»Spravite se spet domov!«

Ograja je popustila in gospod Neville, ki je opazoval prizor s praga vrtno ute, je zatrdno čutil, da ne gleda nobene izmed žensk v njeni najboljši uri. Gospa Hedderwick je morala gledati škodo na svoji lastnini, druga pa je odnesla praske in buške. Gospa Hedderwick se je prva znašila v tem položaju in se obrnila h gospodu Nevillu.

»To ni pogled za vas, gospod. Stopite v hišo!«

»Vi ste mi čedna ženska, vi, vi...« je še kričala zajetna gospa. Bilo je jasno, da ji ni nameravala napraviti poklon.

V hiši se je gospa Hedderwick izpovedala: glavni stavec Telegrama je bil njen svak in delal je pač za družinsko korist, ko jo je takoj seznanil z gospodom Nevillom in njegovimi načrti; mislila je, da bi se dali še izboljšati. »In če se boste odločili, da si odpeljete ženo s seboj,« je resno poudarila gospa Hedderwick, »upam, da ne boste pozabili, da sem bila jaz prva na bo-

jišču.« Videti je bila rahlo vznemirjena, ko ga je opozorila, da čaka šest žensk lepo v vrsti pred ograjo. Takoj je šla ven in odprla vrata.

»Tod, prosim, vse, ki želite govoriti z gospodom Nevillom,« je rekla ljubezljivo. Ko je zadnja vstopila, mu je dala znak in on — je pobegnil.

Mladi Gainsford, ki je bil brez sukničja v Telegrama, je odločil delo in poslušal poročilo. Ko je gospod Neville govoril z nekim občudovanjem o gospe Hedderwick, je mladenič zmaljal z glavo.

»Najboljša gospodinja v mestu je, ne morem je izpustiti.«

»Ne maram govoriti in hrupa,« se je zagovarjal gospod Neville. »Predčasno namreč. In ti tipi tu niso nikoli mislili nič dobrega o meni in jaz nisem nikoli prespoštljivo mislil o njih.«

»Se zanimate rajši za nežni spol?«

»Do neke mere.«

»Smem vprašati, koliko časa nameravate ostati pri nas?«

»Nocoj bom ujel zadnji vlak za London.«

Glavni natakar se je približal z razprostrtimi rokami — kot človek, ki bo začel pretirano prisrčno pozdravljati. »Odpeljite me proč,« je silil gospod Neville svojega tovariša, »in me skrijte.«

Novinar ga je spremljal do hiše na robu mesta, kjer so bili teden dni prej po navodilih glavnega stavca najeli opremljeno sobo za Gainsforda. Ko ga je mladenič pustil v varstvu odlične gospodinjice, je hotel naglo nazaj v pisarno, da bi tam znova nadziral delo. Gospa Hedderwick bo pripravila čaj za naju točno ob petih,« je reknel in gospodinja se je zaupno nasmešnila. »Moj prijatelj ne bo imel nič proti, če bo do takrat ostal sam.« Gospa Hedderwick je rekla, da je treba gospodu le pozvoniti, če bo karkoli želel.

Gainsford še niti ni dospel do glavne ceste, ko je že gospodinja s primernim opravičevanjem prosila gospoda Nevilla, naj jo spremi na vrt in ji napravi uslugo s tem, da oceni njene vrtnice. Vedenje te zelo spodobne ženske je bilo tako laskavo, da je obiskovalec po hipnem obotavljanju privolil. In pet minut pozneje sta že bila oba v vrtni uti in gospa Hedderwick je živo opisovala zadnje ure svojega pokojnega moža. Zdelo se ji je naravno, da je ob tem pustila solzam pristojo pot, in bilo bi čudno, ko je gospod Neville ne bi bil tolažil.

»Znova se poročil!« je z zanosom citirala. »To so bile skoraj njegove zadnje besede. Znova se poročil, kadarkoli te bo veselilo!«

»In ste se?«

»Nikoli,« je izjavila gospa Hedderwick, »nisem imela toliko poguma, da bi pogledala kaknega drugega možkega. Vse do sedaj,« je plašno dodala.

»Gospa, ne bi vas rad zadrževal pri gospodinjinskem delu.«

»Ze pred nekaj urami je bilo vse narejeno,« je vedro pojasnila. »Jaz sem nared, še preden moje sosede sploh začno odpirati oči, in se spravim na delo, tako da je vse čisto in se vse

kje je meja, do katere bi vi bili pripravljene iti?«

»Ne pod tisoč.«

»Funtov?«

»Funtov, seveda.«

»Oh, smentala!«

Mladi mož je spet sedel za mizo in si začel beležiti. Postavljal je vprašanja in nanje takoj dobival skromne odgovore. Sreča je bila gospodu Nevillu mila; z voljo je obogatel v letih, ko so drugi propadali. Dvaindvajset let ga ni bilo so drugi propadali. Dvaindvajset let ga ni bilo so drugi propadali. Dvaindvajset let ga ni bilo so drugi propadali.

»In odkrili ste vrsto sprememb,« je reknel mladi Gainsford ter hitro pisal. »Presenečeni ste nad napredkom in menite, da meče to najste boljše luč na resnobo in prizadevnost vodilnih mož našega mesta.«

»Nisem se še dosti utegnil razgledovati.«

»Vam se zdi,« je novinar še dalje pisal po lastnem nareku, »skoraj kot sen, da znova vidite prizorišče...« Pri tem se je obrnil in pregledal kazalo knjige 'Vsakdanji citati'. »Da znova vidite prizorišče in si iz senčne preteklosti prikličete nekdanje oblike.«

»Da, tako bi se lahko reklo,« je priznal gospod Neville.

»Ko hodite po znanih ulicah, si lahko predstavljate, da ste spet deček.«

»Ne bi reknel,« ga je popravil obiskovalec. »Veste, imam že nad štirideset let.«

»Gospod Neville,« je govoril novinar med pisanjem, »je v pomladi svojega življenja in pripisuje svoje dobro zdravje zmernosti v jedi in pijači in zdravim navadam, ki jih je gojil v zgodnjih letih. Naj še dodam, da v vsem tem času in kljub veliki razdalji, ki ga je ločila od rojstnega kraja, ni nikoli niti za trenutek pozabil starih znancev. Ni bilo dneva, da ne bi bil v mislih poslal kaknega sporočila prijateljem doma. Sedaj moramo obrazložiti namene gospoda Nevilla. Izbral si je Telegram za svojega posrednika in štejemo si v čast, javiti bralcem, da predlaga...«

»Tu pa nastopijo težave, mladi mož,« ga je prekinil gospod Neville. »Do sem je šlo vse v redu, naprej pa ne gre tako zlahka.«

Gainsford je prekrizal noge in se zamišljeno zastrmel skozi okno.

»Umetniška galerija?« je reknel spoštljivo.

»Ugibajte znova!«

»Prizidek k bolnišnici?«

»Poskušajte dalje!«

»Vodnjak s skulpturami?« Domišljiva mlada ga novinarja je bila očitno že izčrpana.

»Phah!« je zamrmral gospod Neville.

»Rente za starčke...«

»Poslušajte!« ga je prekinil gospod Neville.

»Oba dobro veva, da mora biti pri načrtu nadih ekscentričnosti, če si hočem narediti reklamo. Nekaj, kar bo padlo v oči, osvojilo ušesa, glave in srca.«

Za nekaj hipov je zavladala tišina. Nato je mladi Gainsford povzdignil glas, z izrazom človeka, ki ga je pravkar prešinila genialna ideja.

2755 NAGRAD MESEČNO!

Kupone pošljite na naslov: **SAPONIA - OSIJEK**

»Ali je potem še časa za neko spremembo v določbi?«

»Za popravke ni nikoli prepozno,« je reknel Gainsford in pograbil korekturne pole. »In ne čakajte na zadnji vlak, moj dragi gospod. Naj bom avto in vas zapeljal do postaje. Dejstvo namreč je, da tu niste varni!«

Odbor za vzgojo je na svojem naslednjem sestanku imel zahvalni govor. »Cutimo, da bodo veliko radodarnost, ki je je pokazal naš bivši meščan, zelo cenili odbrani otroci, ko bodo stari štirinajst let.«

PREVEDLA VERA PETRISIC
ILUSTRIRAL J. STARMAN

»Veste, v tem mestu se ne zgodi dosti, kar se ne bi prav kmalu razvedelo. Čisto rdeči in zmedeni ste, gospod Neville.«

»Vsakdo bi bil,« je odvrnil, »v takšnih okoliščinah.« Vrgel je pisma na leseno mizo, kar si je gospa Hedderwick razlagala kot poziv, naj jih prebere.

»Kako si drznete!« je zavpila gospa Hedderwick.

»Dajte mi roko!« je zaprosila debela ženska.

»Ničesar vam ne bom dala.«

»Vi ste zelo sebična ženska, gospa Hedderwick.«

»Spravite se spet domov!«

Ograja je popustila in gospod Neville, ki je opazoval prizor s praga vrtno ute, je zatrdno čutil, da ne gleda nobene izmed žensk v njeni najboljši uri. Gospa Hedderwick je morala gledati škodo na svoji lastnini, druga pa je odnesla praske in buške. Gospa Hedderwick se je prva znašila v tem položaju in se obrnila h gospodu Nevillu.

»To ni pogled za vas, gospod. Stopite v hišo!«

»Vi ste mi čedna ženska, vi, vi...« je še kričala zajetna gospa. Bilo je jasno, da ji ni nameravala napraviti poklon.

V hiši se je gospa Hedderwick izpovedala: glavni stavec Telegrama je bil njen svak in delal je pač za družinsko korist, ko jo je takoj seznanil z gospodom Nevillom in njegovimi načrti; mislila je, da bi se dali še izboljšati. »In če se boste odločili, da si odpeljete ženo s seboj,« je resno poudarila gospa Hedderwick, »upam, da ne boste pozabili, da sem bila jaz prva na bo-

JOHN DEBITT STORILEC

Nekega jutra v letu 1888 je skrtnosten umor razburil francosko kopalniško mestce Sainte-Adresse.

Večer poprej je trgovec André Monet, ki je s svojo ženo prispel na obalo, kjer bi prebila počitnice, še enkrat zapustil hotel, da se pred spanjem ohladi v morju. Ob zori ga je nečiji pekovski pomočnik našel, kako je s streli in tilnik ležal pri znaku, ki opozarja na pismo. Mrtvec je bil gol, obleka pa je v redu složena ležala ob njem.

Ko so v centrali pariške Sureté, znamenite francoske kriminalistične policije, dobili sporočilo o umoru, so telegramsko obvestili svojega najboljšega moža Roberta LeDruja, da bi preiskal primer. LeDru — idol slahernega francoskega šolarja — je bil prav takrat v Le Havru, komaj tri kilometre od Sainte-Adresse.

Dasi je bil LeDru najmlajši komisar v Sureté, je za svoje odlične akcije dobil že vrsto odlikovanj. Privedenost so o njem, da po stopinjah vse za viden osumljenca, da po vonju pepela takoj ugotovi vrsto tobaka. A resnico je vedel LeDru

sam. Prav nič genialen ni bil, ampak počasen, metodičen, potrpežljiv delavec. Ko so mu zapuili kak primer, je preiskal, če je bilo potrebno, vsak centimeter v hiši, pobral vsako iglo, vsako nitko. Noben napor mu ni bil odev. Dneve in dneve je porabil, da je po najdenem gumbu iskal lastnika. Njegova potrpežljivost je vodila do najbriljantnejših uspehov, kar jih pozna zgodovina kriminalistike.

Ker je vedel, da bi njegovemu prestižu škodilo, če bi predstojniki opazili, kako se mora truditi, je redno pošiljal zelo napihnjena poročila. Namesto da bi priznal, da mu je bilo potrebno pol dneva, preden je zasledil storilca, je omenil, da je v neka, sekundah zavohal nagib zločina in zločinca samega. Na papirju je bilo to videti čudovito, a da bi ohranil sloves najboljšega komisarja, je ubogi LeDru moral prežeti noči in noči nad svojimi primeri. Priročil si je le po dve ali tri ure spanja in nekoč se mu je pripetilo, da je v vsem tednu spal le šest ur.

Zato pa je trpel njegovo zdravje. Pogosto se je ponoči s kričkom zbudil zaradi more sanj,

v katerih je sam bil morilec. A zdravnika, ki mu je svetoval, naj popusti vsajeti svojega tempa, ni ubogal.

Ko je LeDru prispel na sainte-adresko plažo, si prvi trenutek ni vedel pomagati. Umorjenčeva listnica je bila z vsem denarjem v šepu jopiča. Nobeih sovražnikov ni imel. Razen svoje soproge ni imel dedičev. Gospa Monet je skoraj do pol trih zjutraj čakala v hotelskem salonu svojega moža. Uraani zdravnik je navedel, da je do umora prišlo ob drugi uri ponoči, tako da je gospa Monet bila izključena kot morilka. Končno LeDruju ni preostalo drugega, kot priti do cilja s svojo običajno metodo žilave potrpežljivosti. Krogi petnajstih metrov okoli mesta, kjer je ležal mrtvec, je obdal z vrvo in sistematično pogrebel vsak kvadratni centimeter peska. Pa dal je še mrak, pa je še zmerom z lučjo brskal po kraju in — nenadoma odkril, kar je iskal. Osupel je bulji v tla.

Vso noč je komisar LeDru hodil po sainte-adreskih cestah in zjutraj stopil v policijsko postajo.

»Monsieur,« je začel s kovinskimi glasom, »odkril sem storilca. Tukaj je mračni odtis njegove stopinje, ki sem jo našel v plažnem pesku. Hodil je v nogavicah. Oglejte si posebnost tega odtisa. Od leve noge je in — ali vidite? — vrhni palčni členek manjka. Ni nobenega dvoma, da je to noga človeka, ki je ubil Adreja Moneta.«

Potem so je LeDru sklonil in sezul svoj levi čepelj.

»Monsieur,« je povzel, »morilec sem jaz.«

LeDru je že v mladosti izgubil palec. Nožni odtis v pesku se je povsem ujemal z njegovim. Moreče sanje so postale grozljiva stvarnost.

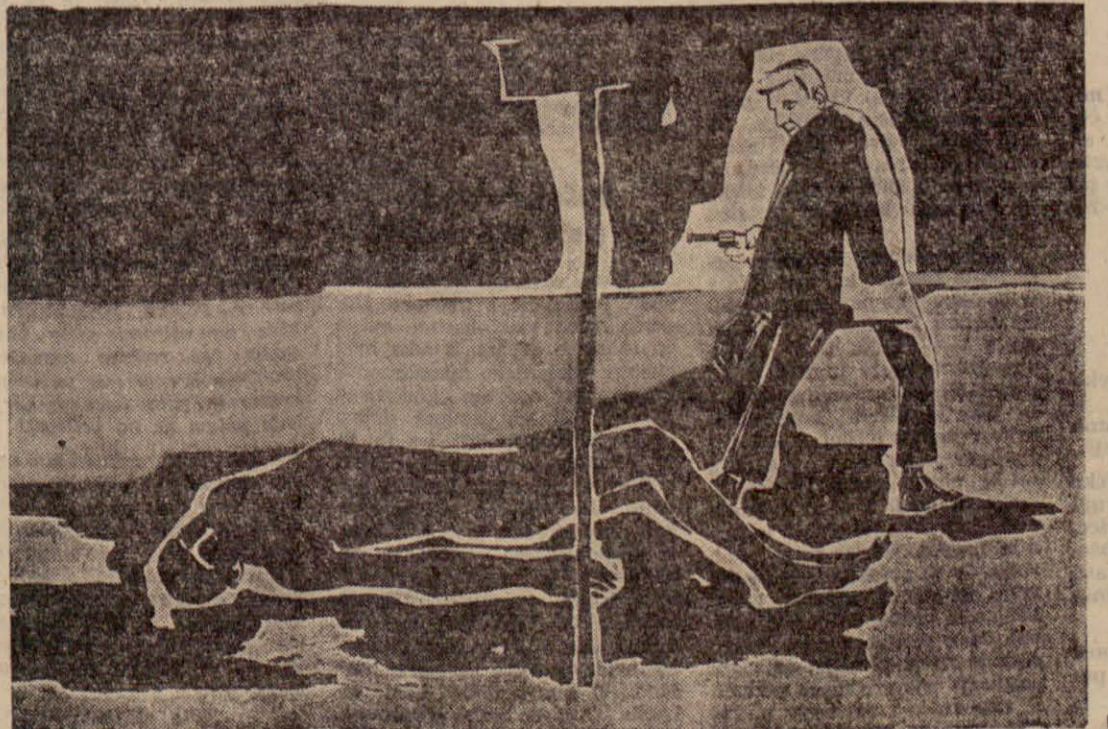
Komisarja so aretirali in ga postavili pred sodišče. V enem najsenzacionalnejših procesov v Franciji je njegov branilec z adramškimi spričevali dokazal, da je LeDru nevaren le ponoči, ko zapada hučim duševnim motnjam. Čez dan je bil, kot vsak drug človek, docela normalen.

»LeDru je nevaren samo kot somnambulist. Zato ne sme umreti!« je govoril njegov odvetnik.

Obsojili so ga na dosmrtno ječo. Toda veljala je samo od vzhoda do zahoda sonca. Čez dan je bil LeDru prost. Z mrakom pa se je moral zglasiti v zaporu in tam prebiti noč.

Enainpetdeset let je Robert LeDru prestajal svojo nenavadno kazen. Leta 1939 je umrl v celici.

PREVEDEL ANDREJ LOOS
ILUSTRIRAL J. STARMAN

POMLAD - POLETJE 1963

v italijanskih modnih ateljejih

Nova modna sezona, nov modni diktat! Diktat iz Rima ali Florence? Vseeno! Italijanska moda se nam predstavlja mladostna, z rahlim romantičnim nadihom, smislom za estetik, s težnjo po poudarku ženskosti, z dobrino mero okusa, z modeli, ki očarajo na prvi pogled, z drobni ekstravaganco in ne nazadnje z vsami značilnostmi italijanskega stila. Z novim diktatom so kreatorji ustregli vsem, ki ljubijo črne-bele kombinacije, pastelne tone, žele poudariti vitki pas in dajejo prednost eksotiki. Za tiste, ki nekoliko zaspano gledajo v svet, so kot nalašč pričeske, kreirane po novem filmu »Leoparde«. Lasje so ravni, speti, nič več topirani, a na vrhu glave se vedno dvignjeni s pomočjo lasnih vložkov in okrašeni z drobnimi okraski v obliki cvetja. Obrazi Italijank ne bodo več tako naični, trepalnice ne tako obtežene z rimlom in usta so ohranila naravno obliko, ki jo poudarja črtilo korale barve »pink pearl« ali pa »regal red«, tople rubinaste barve. Takšna naj bi torej bila Italijanka v letu 1963 in seveda Evropejka, ki bo stopila po stopinjah italijanske pomladanske mode.

Dolge in kratke jope, poudarjen pas na pravem mestu, rokavi dajejo pečat modelom, krila pokrivajo kolena, plašči so zapostavljeni, privilegij uživajo kostimi in z njimi vred tudi bluze. Te so iz lahkih blag, čipk, šifona, organdija in pa tudi svile. Poleg srajčnih bluz še vedno niso v zatonu bluze s kratkimi rokavi in na hrbtni in so dokaj dolge. Tudi pri bluzah je opaziti težnjo k hrbtnim vrtnim izrezom in ovratniki so čisto drapirani. Prav tako prihajajo v ospredje bogato vezene bluze. So v vseh pastelnih barvah pa tudi v močnejših barvnih tonih in seveda v beli barvi, ki je kraljica pomladne sezone 1963!

iz zdravniške posvetovalnice

Angina ne sodi med nenevarne bolezni!

Cloveško telo se brani proti vsakemu vdoru bakterij, ki skušajo vanj prodrati skozi usta, s tem, da jih lovi v dveh, za to posebej usposobljenih organih na začetku žrela. To so mandlji. Stokovno jih imenujemo tonsile. Kadar pride na teh dveh, za lesnik, ali včasih za oreh velikih mandeljnih do vnetja, ki ga povzročajo različne bakterije, govorimo o angini. Vsi ste jo že prav gotovo preboleli, dragi bralci, pri tem pa razen redkih govorci niste imeli občutka, da ste preboleli kakšno resno bolezen. Toda temu ni tako. Najbolj navadna angina ima, na žalost, lahko daljnosežne posledice.

Bolezen lahko povzroči kopico komplikacij, tako vnetje ledvic, vnetje srčnih zaklopk, revmatizem in podobne, ki so vse prej kot nedolžne. Bolezen se prične z bolečinami v grlu. Mandlji porde, se povečajo in pokrijejo z belimi madeži in pikami. Resno vam svetujem, da bolnika spravite v posteljo, mu daste toplega čaja in mu za lajšanje bolečin v grlu pripravite tople raztopine za grgranje: na dva deli tople vode raztopite veliko žlico kuhinjske soli. To raztopino naj bolnik grgrga čim večkrat na dan. S toplim čajem mu lahko brez škode daste tudi kak aspirin, acilin in podobno. Če se bolezen v dveh dneh ne poleže, če so bolečine hujše, če gnojne pike prerastejo v veliko gnojno oblogo, ali če se morda celo po telesu pojavi droben rdeč izpuščaj, potem je bolje, da pokličete zdravnika.

Pri zdravljenju bi vas rad opomnil še na napako, ki se je danes že močno razpala. Ne skušajte zdraviti vnetja mandeljnih z antibiotiki, kot so penicilin, sulfamid ali celo antibiotiki širokega spektra. Zdravljenje s temi sredstvi preprečuje v vsakem primeru samo zdravnika, drugače bolniku mnogo več škodujete, kot koristite.

Sedaj in v jeseni, ko je ta bolezen najpogostejša, bi vam svetoval še dobro sredstvo za preprečevanje angine. Izperite si zjutraj (lahko takrat, ko si umivate zobe) usta s kozarcem vode, v katerega ste kanili 2 ali 3 kapljice jodove tinkture, ki jo lahko kupite v vsaki lekarni.

DR. MILAN HODALIČ

Beseda je že o pomladni modi — toda s slikami smo še v trdi zimi, kakršna je pač zunaj. Morda si prav zdaj pletete pulover? Torej naj vam pri izbiri pomagajo gornji in spodnji vzorci

VSE O ŠMINKI

Večkrat na dan uporabimo šminke za ustnice. Preverimo, če vemo vse o tem kozmetičnem sredstvu.

• Kako preizkusimo barvo šminke? Ni neobhodno potrebno, da jo preizkusimo prav na ustnicah, pač pa na notranji strani roke, kjer je koža topljša. To je dovolj, da ugotovimo, če se barva šminke nagiba k modremu ali rumenemu odtenku. Znamo je namreč, da enaka šminka dobi različne nianse glede na kožo.

• In zakaj? Barva šminke je odvisna od temperature telesa. Zato na primer postane šminka lepe rožnate barve na ustnicah ene rožnato pomarančasta, pri drugi pa vijoličasto modra.

• Kako preverimo, če je šminka dobra? Dobra šminka mora imeti blag vonj brez kake kiselske ali sladke primese. Namazana plast mora biti tanka in enakomerna, medtem ko so drobne keplice znamenje, da šminka ni najboljša.

• Ali je bolje uporabljati bolj mehko in masno šminke ali bolj suho, ki jo težje zbršimo? Ali takšna suha šminka lahko škoduje? Bolje je uporabljati mehkejšo šminke, ki odlično varuje nežno kožo ustnic, lažje jo obrisemo, pri napačni potezi jo tudi lažje popravimo. Šminke, ki jo težko zbršimo, pri mnogih ženskah povzročajo suho kožo na ustnicah, razpokane kotičke ust ali luščenje kože na ustnicah. Poleg tega je nerodno že samo to, da jo težko zbršimo, saj večkrat vsaj dvakrat na dan spreminimo barvo šminke glede na dnevno dobo ali barvo obleke.

• Čez dan ženska upošteva nekaj šminke. Ali je to škodljivo? Ni prav nobene nevarnosti. Kemija je tako napredovala, da proizvaja neškodljive dvorazne proizvode. Med sestavinami šminke bi lahko morda podvomili le v barve. Vendar pa uporabljajo pri izdelovanju šminke le take, ki ne morejo naškoditi.

• Iz česa je pravzaprav sestavljena dobra šminka? Iz maščob, barv in sestavin, ki dajejo vonj. Med prve štejemo naravni in sintetični vosk ter olja. Barve sestavine so dvojne: anilinske barve za kozmetiko, ki dajejo trajnost barvam na koži, in pigmenti. Boljše šminke pa delajo tudi z eozinjskimi barvami. Pri dobrih šminkah je izključeno, da bi vsebovale škodljive primese (amin, derivati sinca in arzenika). Dišave, ki jim jih dodajajo, so navedno zelo blage: ambra, vanilija, španski bezeg.

• Mnoge žene so alergične na šminke; kaj povzroča alergijo? Največkrat eozin, je omenjena barvna sestavina. Ponekod poznajo antialergične šminke brez eozina in v večini primerov se je pokazalo, da ženske, ki jih uporabljajo, nimajo več nobenih težav.

• Koliko časa traja šminka? Ali lahko leta in leta? Nikakor. Sezona zgubi vonj, ki je pri dobrih šminkah še tako in tako zelo blag, ker bi sicer ne bile prijetne za uporabo. Če je šminka preveč mehka, lahko postane žarka.

• Zakaj so različne v ceni za posamezne šminke? Cena šminke je odvisna od sestavin, posebno barvnih. Barve, ki jih uporabljajo za izdelovanje najboljših šminke, so zelo drage.

• Kako izbiramo barvo šminke? Ali po barvi las, kože ali obleke? Barva obleke je zelo važna. K modri grado šminke, ki se nagibajo k modrim niansam, k zeleni rožnate šminke, k sončnim barvam (rumena, pomarančna, rumeno zelena, svetlosiva) šminke, ki težijo k rumenim niansam. K rdečemu tudi prede. Veliko odloča tudi polt: k svetlejši pristoja rožnate in modre nianse šminke, k temnejši pa pomarančaste.

• Kaj storiti, da bi šminka obstala na ustnicah nekoliko dalj časa? Najprej lahko ustnice nekoliko napudramo, šele nato

našminkamo, nazadnje pa si pomagamo s tankim kosčkom serviete za brisanje šminke. Poleti zadržimo šminke na ustnicah več ur, če po njih potegnemo s kosčkom ledu.

• Je potrebno vsak večer zbršiti šminke? Vsekakor, prav tako kot šminke z drugih delov obraza. Za to vzemamo kosček vate in kozmetično mleko, potem pa ustnice osušimo s papirjem in namažemo s isto hranljivo kremo, kot jo uporabljamo za obraz. Šminke z ustnic nikoli ne odstranjujemo z vodo in milom, sicer kožo preveč razdražimo in postane prezgodaj nagubana.

• Ali kotički ust razpokajo zaradi šminke? Navadno ne. Največkrat pa je posledica prevelikega izločanja sline, kar na zraku in vetru povzroči razpoke.

• Ob povečani temperaturi telesa se ustnice rade vnamejo, tako da nastanejo na njih mehurčki. Ali se tudi takrat lahko našminkamo? Bolje je, če počakamo, da obolenje preneha. Zdravljenje ustnic pa pospešimo, če jih večkrat premažemo z alkoholom ali s protizdravilno bozi kafeje, ki jih dobimo v lekarni.

• Zakaj zadnje čase čisto svetujejo, da se našminkamo s čopičem? Preprosto zato, ker je s tem namazana plast šminke enakomernjša in tanjša. Z zelo tankim čopičem si lahko najprej začrtamo obrise ustnic, da robovi niso videti razmazani, in šele potem s šminko namažemo same ustnice.

• Ali je še v modi črtanje robov ustnic s svinčnikom? Samo v primeru, če sta šminka in svinčnik enake barve.

• Ali izbiramo barvo šminke glede na dnevno dobo? Seveda. Zjutraj oziroma dopoldne pristoji k športni obleki šminke bolj umirjene barve, popoldne in zvečer pa živahniji toni, ki so pri umetni svetlobi izrazitejši.

• Kako si s šminko pomagamo pri pretankih, premajhnih ustnicah itd.? Dovoljene so le malenkostne korekture, na primer ko skušamo pretanke ustnice povečati, toda le za milimeter. Nikakor pa ne gre pretiravati, pač pa naj bodo ustnice čim bolj naravne, saj vsaka sprememba na njih lahko spremeni obliko in izraz vsega obraza. Najbolj pa se moramo pri šminkanju izogibati kalčnega, kolikor posnemamo kake znane igralke ali manekenke.

• Ali šminke dovolj zaščitijo ustnice pred mrazom? Mehka, dobra šminka zmeraj zavaruje ustnice. Pozimi, posebno če je koža na ustnicah zelo nežna, lahko čez šminko namažemo hranljivo kremo (ne pa najprej kremo in nato šminke, ker se le-ta potem ne bo prijela).

• Ali ženi zadostuje samo ena šminka? Vsaka bi morala imeti vsaj dve: svetlejšo za podnevni, drugačo za zvečer. Ne pozabimo tudi, da lahko dve šminki uporabljamo drugo vrh druge, s čimer dobimo nove, nepredvidene in lepe kombinacije. Torej z dvema šminkami imamo pravzaprav lahko najmanj štiri.

(PO ILLUSTRIRANI POLITIČE)

bralke svetujejo

Oblečene hrenovke — hitro pripravljeno kosilo

Med monotonimi zimskimi jedilniki bodo oblečene hrenovke dobrodošla sprememba.

Hrenovke razpolovimo in polovice narežemo na dva do tri dele. V lonec damo 3 del vode, pol žličke soli in 3 dkg margarine. Ko je že voda malo ogreta, vsujemo vanjo 15 dkg moke in mešamo, da zavre. Nič bojzani pred štrkljčkami! Ko se zmes zgosti, na izklopljeni plošči še nekajkrat premešamo, stresemo v skledo in k mlačnemu testu dodamo še 15 dkg moke in celo jajce. Če je premeško, se malo potresemo z moko in zamésimo. Na deski testo razvaljamo, narežemo na pravokotnike in zavijemo vanje kose hrenov ter jih ocvremo na maščobi. Serviramo z raznovrstno solato. Testo pripravimo v 10 minutah.

Ocvrte hrenovke

Hrenovke zarezemo na enem koncu z ostrim nožem do polovice navzkriž, tako, da dobimo štiri četrtnine, ocvremo v vroči maščobi in »razcvetele« se nam bodo kot prave morske vetrnice. Tako ocvrte polovice naložimo po sredi tople mesne plošče ali pa jih potakemo v kupčke pire krompirja, riža ali žemljnega nadeva, s katerim obložimo meso.

Goveji gobec v solati — cenena, a okusna večerja

Gobec dobro operemo in pristavimo z jušno koko in malo vode. Ker je gobec dolgo kuhati, je najbolje, da ga damo v ekonom lonec, kjer ga kuhamo vsaj pol ure. Tako kuhan bo tudi veliko okusnejši. Se nekoliko topel gobec narežemo na tanjše koščke in vložimo v marinado, ki smo jo pripravili v drugi skledi. Med olje, kis in sol zamešamo precej gorčice, dodamo nasekljane kapre, poper in narezano in osoljeno čebulo. Solato dobro premešamo in jo dalj časa pustimo stati v skledi. Najbolje bo, če jo pripravimo že opoldne.

Če imamo gobca bolj malo, dodamo lahko vmes kuhan fižol ali krompir, kar solate prav nič ne poslabša.

M. P., Ljubljana

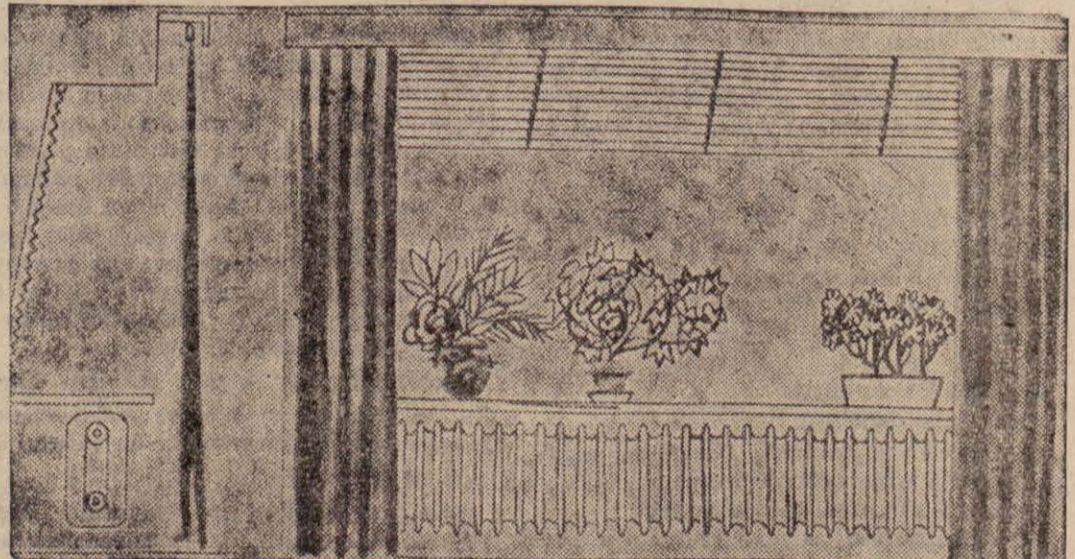
Jetrni cmoki

za 6-8 oseb: potrebujete kilogram govejih jeter (boljša so od telečjih), 25 dkg mastne prekajane slanice, 6 dkg mlečnega (vendar ne sladkega) kruha, 2 jajci, žlico sesekljane peteršilja, debelo čebulo, dve kavni žlički drobne soli, poper, muškadni orešek, 2 do 3 žlice toplega mleka za rnehčanje kruha in 2 žlici moke.

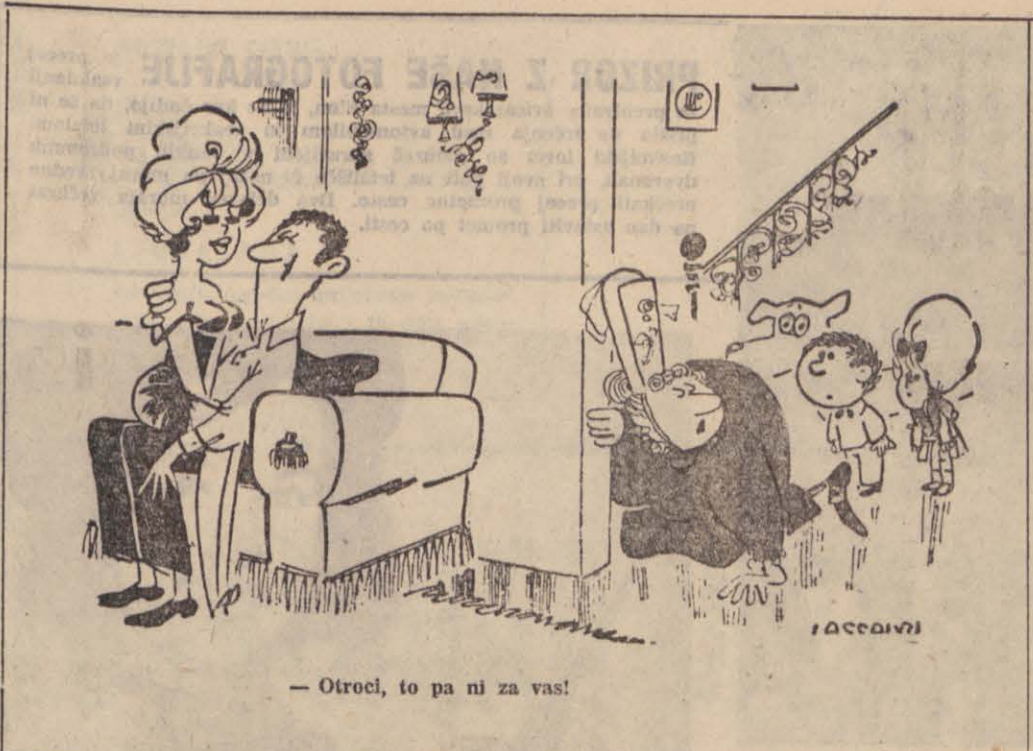
Najprej olupite in dobro sesekljajte čebulo in jo denite v kozico skupaj z mlekom. Dodamo žlico maščobe ali masla in nekoliko soli. S šibo med stalnim mešanjem zakuhamo, 30 minut postavimo v že ogreto pečico, da se duši. Dušeno polento stresamo na s maščobo pomazano desico in jo z nožem, ki ga pomakamo v vodo, za palce debelo razgrnemo in po vrhu ohladimo in pustimo, da se ohladi. Ohlajeno razrežemo na 5 cm dolge in 3 cm široke kosčke in jih opečemo na ogreti maščobi, ki smo ji dodali nekoliko masla. Opečeno polento ponudimo k brodetu.

Dušena polenta (za 5 do 6 oseb)

V kozici zavremo tri četrt litra vode, pomešane z mlekom. Dodamo žlico maščobe ali masla in nekoliko soli. S šibo med stalnim mešanjem zakuhamo, 30 minut postavimo v že ogreto pečico, da se duši. Dušeno polento stresamo na s maščobo pomazano desico in jo z nožem, ki ga pomakamo v vodo, za palce debelo razgrnemo in po vrhu ohladimo in pustimo, da se ohladi. Ohlajeno razrežemo na 5 cm dolge in 3 cm široke kosčke in jih opečemo na ogreti maščobi, ki smo ji dodali nekoliko masla. Opečeno polento ponudimo k brodetu.

Poševno podstrešno okno vam dela preglavice. Ne upate in ne upate si ga okrasiti z zavesami. Oglejte si našo sliko in morda vam bo pomagala. Prva slika vam kaže okno v prerezu, druga pa s sprednje strani. Najbolje bo, da uporabite dvojne vrste zaves: prave zaves in žaluzije, rolé iz bambusovih palic. Zaluzije namestite tik ob šipi v istem položaju, kot je okno, torej poševno navzven. Tega nam ne bo težko doseči s pomočjo vrvice, s katerimi bomo lahko tudi poljubno daljšali ali krajšali dolžino žaluzije. Seči sedaj pridejo na vrsto prave zaves. Obesili jih bomo kar na strop, tik preden se začne okno spuščati v pošev. Segajo naj, če le moreče, do tal. Seveda, če imamo pod oknom radiator, bomo zaves speljali le do okenske police, kar bi drugače šlo preveč toplo v izgubo. Barva zaves naj bo raje temnejša kot svetlejša. Z njimi namreč dosežemo majhno optično prevvaro: okno povečajo in povišajo. Material naj bo kompakten, niti, čipke ali kaj podobnega.

Otroci, to pa ni za vas!

Brez besed

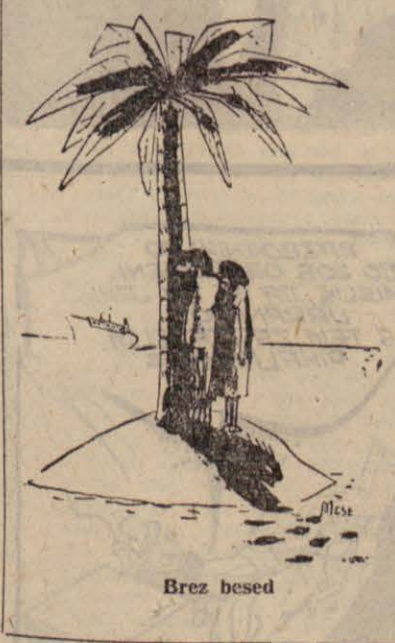
In če obrnete tale gumb, ji zdrknejo še naramnice!

Zdaj mi je mnogo laže pri srcu, ko vem, da nisem edini, ki bo danes doma tepen!

Toda profesor, saj imate dva različna čevlja?
Vem, ampak najbolj smešno je, da imam doma še en tak par!

Brez besed

Izdaja in tiska Casopisno podjetje "DELO" v Ljubljani. - Glavni urednik Milan Pogacnik, odgovorni urednik Zoran Terin. Tiskarstvo Ljubljana, Tomšičeva 3/II, p. p. 150-111. - Telefon 23-522 do 23-526. Prodajni oddelek: Ljubljana, Titova 1, telefon 21-532. Naročnina: celoletna 1.440 dinarjev, polletna 720 dinarjev, četrtletna 360 dinarjev, mesečna 120 dinarjev. Oglasni oddelek: Ljubljana, Titova 1, telefon 21-536. - Številka žiro računa NB 600-111-167. - Rokopisov ne vračamo.

KRIŽANKA

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
18																
21						22										
24						25										
28						29										
32						33										
36						37										
40						41										
43	44					45										
49						50										
53						54										
57						58										
61						62										
65						66										
68						69										
						70										

VODORAVNO:
1. zlitina bakra, niklja in cinka, anovo srebrno, 7. morski rak, 12. pridozlovec, 13. kemični element (znak Nd), 19. muza ljubavnega pesništva, 20. naslov opere ved skladateljev, 21. delavec v vinogradu, 22. zdrava plačala, 23. trojanski kralj, Hektorjev in Parisov oče, 24. pokrajina v Indiji, 25. veliki nemški pesnik (Lorelei), 26. hrvaški narodni heroj (Ivo - Lola), 27. kratica za Avtonomna pokrajina, 28. plemenska skupnost, 29. žensko ime, 30. bog vojne, smrti in vetrov v germanski mitologiji, 31. utežna

mera na Jutrovem, 32. ploskovna mera, 33. gornji del smučarske skakalnice, 34. moško ime, 35. nakazana pot, 36. preprostež, prostosrčnež, 38. industrijsko mesto v severozahodni Nemčiji, 39. največje finsko jezero, 40. grm s trdim lesom, 41. glavni del očesa, 42. znamenje, 43. pismono poštilo, sprisrevilo, 45. parola, geslo, 46. glodavec, 49. blišnji sorodnik, 50. sadni škodljivec, 51. ime italijanske sopranistke Callias, 52. kemični znak za aluminij, 53. začimba, 54. pripadnik potujočega pastirskega ljudstva, 55. kemični element - kovina, 56. moštvo, 57. latinski veznik, 58. posoda za svečane priložnosti, 59. prva hrvaška opera (skladatelj Vatroslav Lisinski), 60. žensko ime, 61. velika tropska žival, 62. mesto v vzhodni Franciji z znamenito gotško katedralo, 64. odrezek, talon, 65. znamenita Bizetova opera, 66. dodatna pristojbina za premlato frankirano poštno pošiljko, 67. slika, videz, 68. obokan hodnik, 69. vrtnj škodljivec, 70. kralj zahodnih Gotov, ki je zavzel Rim.

17. sodobni slovenski slikar - fotograf, ki je nedavno tega praznoval 80-letnico (Maksim), 22. močno naletavanje snega, 23. velika kača, 25. prebivalec stare Helade, naziv za Grka, 26. tekmovalstvo v kavbojskih vesčinah, 29. veliki francoski impresionistični slikar (Edouard), 30. angleški utopiistični pisatelj (Herbert Georg), 31. jed, 33. panoga, vrsta, 34. orientalski asket in čarovnik, 35. čistota, 37. vzor, zgled, 38. začetnik dinastije ogrskih vladarjev.

PIRAMIDA

1. predlog, 2. pritok Kame v Rusiji, 3. podoba, videz, 4. težka kovina, 7. gladenje perila, 8. odlični košarkar ljubljanske Olimpije (Igor), 9. loščenje.

NAVPIGONO:
1. letovišče in zdravilišče pri Kopru, 2. žensko ime, 3. pograbitve, 4. ime poljskega pesnika Mickiewicza, 5. plaža, 6. kemični znak za američki, 7. ostanek, 8. zagrebška revija, 9. mlinski žleb, 10. moško ime, 11. japonska družabna igra s kamenčki, 12. neotesanec, prostak, 13. ozemlje na Novi Gvineji, sporna točka med Indonezijo in Nizozemsko, 14. arabsko moško ime, 15. pritok Drine v Hercegovini, 16. germanski kralj in vojskovodja, ki je odstavil zadnjega rimskega cesarja.

BERITE PO KOSILU
»Kaj pravite o moji najnovejši skladišča Kaos?«
»Kot skladba se mi ne zdi nič posebnega, kot kaos je pa prav imenitna.«
»Ali je težko biti dober prodajalec čevljev?«
»Niti ne! Pravzaprav prav preprosto. Če pride ženska in zahteva čevlje številka 37, ji morate reči: Ampak, tovaristka, številka 36 vam docela zadostuje. Prinesete ji pa številko 35.«
»Mož se je vrnil s dolgoega službenega potovanja.«
»Ali si mi prinesel kakšno darilce, Jože?« ga sladko vpraša žena.
»Ne...«
»Ah, že vem, nimas me več rad. Če se le spomnim, koliko drži sem dobila od tebe, kadarkoli si se s takih potovanj vrnil.«
»Seveda.« odgovori mož, »stoda sedaj sem ti bil zvest.«

REŠITVE UGANK IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE
● **KRIŽANKA.** Vodravno: 1. San Francisco, 12. otolog, 13. orient, 15. bar, 16. motor, 17. go, 18. Omiš, 20. cepin, 21. vrč, 22. lak, 23. Beneš, 24. raka, 25. jn, 26. kasti, 27. Karel, 28. Perth, 29. poanta, 30. baroka, 32. borba, 33. ekipa, 34. Polde, 35. ro, 37. Atos, 38. trska, 39. tur, 40. RUR, 41. arena, 42. raba, 43. aa, 44. omaka, 45. Tilen, 46. rokoko, 48. semen, 49. Montparnasse.
● **MAGIČNI KVADRAT:** 1. triola, 2. rezbar, 3. izjema, 4. obsek, 5. lame-la, 6. Arakan.
● **SKRIF: IZREK:** Kdor ljudi navdoda, pripravi do razmišljanja, tega sovražijo.
● **MALA KRIŽANKA.** Vodravno: 1. MFK-ova, 7. Abadon, 8. kuit, 9. šes, 10. Ana, 11. šia, 12. vat, 13. kar, 14. el, 15. Ilija, 16. Lovran, 18. jagoda.

pustolo ščine cisca kida

DA CISCU BI MORALI DATI CELOTELE DELEŽ!
PRIPRELI SMO DINH JE! SEDAJ DOBIMO PLAČO!
TU JE URAD!
VIDIAM! TODA SVALJIVO SE MI ZDI, ČE SE NEKDO NE VUJE, POSTENI DIEHL NI! ČAKO SE BO, ČE BOJO DENAR DVAKRAT PREŠTELI!
POZDRAVLJENI! MENU JEEM SE POSTENI DIEHL NI TUDI MOJE MURČE SO POSTENI!
VERJETNO BI BILI RADI PLAČANI S ČEKOM?
NE, GOSPODI! VOTOVINI!
HOT TO?
SE ENKOLJ PREVEDITE! NE MARAM VAS PRUKRAT ŠATI NITI ZA PIV!
V REDU JE!
ENKRAT STE PA LE NAPRAČO DOMNEVALI ŠE! POSTENI DIEHL NI GOLTUP!
NIČ NE REČEM!
REČI DELETOLOM, SE ŽIGATO!
VANTJE VEM, DA STE UTRUJENI! A NABOJSE BO, ČE GREDU TAKOJ DOMOV, DOKLER MAJMO SE DENAR!
DOKLA MOKLA SE STRIKOJ!
POZDRAVLJENI! JEPTOČI BOSTE MAJ PLEŠATI NA SVIDRLE V KABARETU!
NE RAZGOČARAJTE NAS!
KAKVA ČE BI SE OSTALI KAKO DANI!
DA PREUTRUJENI JEN SEM ZA POT!
NE BOM SE UPILAL!
ČUDNO SE NODENEGA GLASU OD GRUPI DOBA NABOJSE BO, ČE VOGLEJEM NABOJ!
TAM SO KAVBOJI TE ŽIKO SO DELALI IN ZALUŽJO POČTEK!
PO TEM PLEŠU, POTDEVA TJA ČEZ NA POSREK!
KREMNJ!
KAKO SI LERA!
TUDI TI NISI KREMNJ!

radijski jezikovni tečaji

GETTING ON IN ENGLISH
NAPREDUJTE V ANGLEŠČINI

II. PROGRAM:
11. 2. 1963 OB 19.05
I. PROGRAM
12. 2. 1963 OB 10.40
(PONOVITEV)
LESSON 33
CONVERSATION

Harry: No, I hadn't a chance. He explained, very nicely of course, that credit facilities hadn't got any better since last year and that the company didn't have any spare money for new inventions —
Peter: Oh, that's a pity!
H: You know, he just sat there in his office and kept on offering me tea — as if that was what I wanted. »Will you have some tea?« were almost the first words he said to me and »Won't you really have any tea?« were almost the last.
P: Perhaps he felt you needed strengthening against the blow.
H: Perhaps. What happened to you?
P: Oh, I got some of the information I wanted. It looks, though, as if it's going to be rather difficult to get the work I want here. Unless I can persuade some employer to apply to the Home Office on my behalf, saying he wants me rather than anyone else to work for him.
H: Life certainly isn't all roses.
P: You're telling me. But perhaps it will all work out for you when you go and see Pamela's M. P.
H: By the way, have you any idea where we are?
P: Well — actually — no — I know we passed some traffic lights and went over a couple of zebra crossings, but —
H: Oh, I thought you knew where you were going.
P: And I thought you did!
H: Why don't you ask someone?
P: All right. Here goes! Excuse me. Could you give me some help? ...
H: Well, I'm pretty sure he's not English! Try that lady.
P: All right. Excuse me — ...
H: Some help! You know it seems to be somewhat difficult to find an Englishman in this city! Perhaps we aren't in London at all.
P: You mean, because we've walked so far!
H: If only we could find a policeman. I haven't a clue where we are. P: Perhaps we could ask at one of these houses? There must be some Englishman somewhere who could help us.
H: Shall I ring a doorbell?
P: Why not?
H: Which one?
P: It doesn't matter. Any of them will do.
H: Well, let's see what happens now!

II. PROGRAM — 15. 2. 1963

Dear George,

WRITE IT DOWN
ZAPIŠITE NAREK

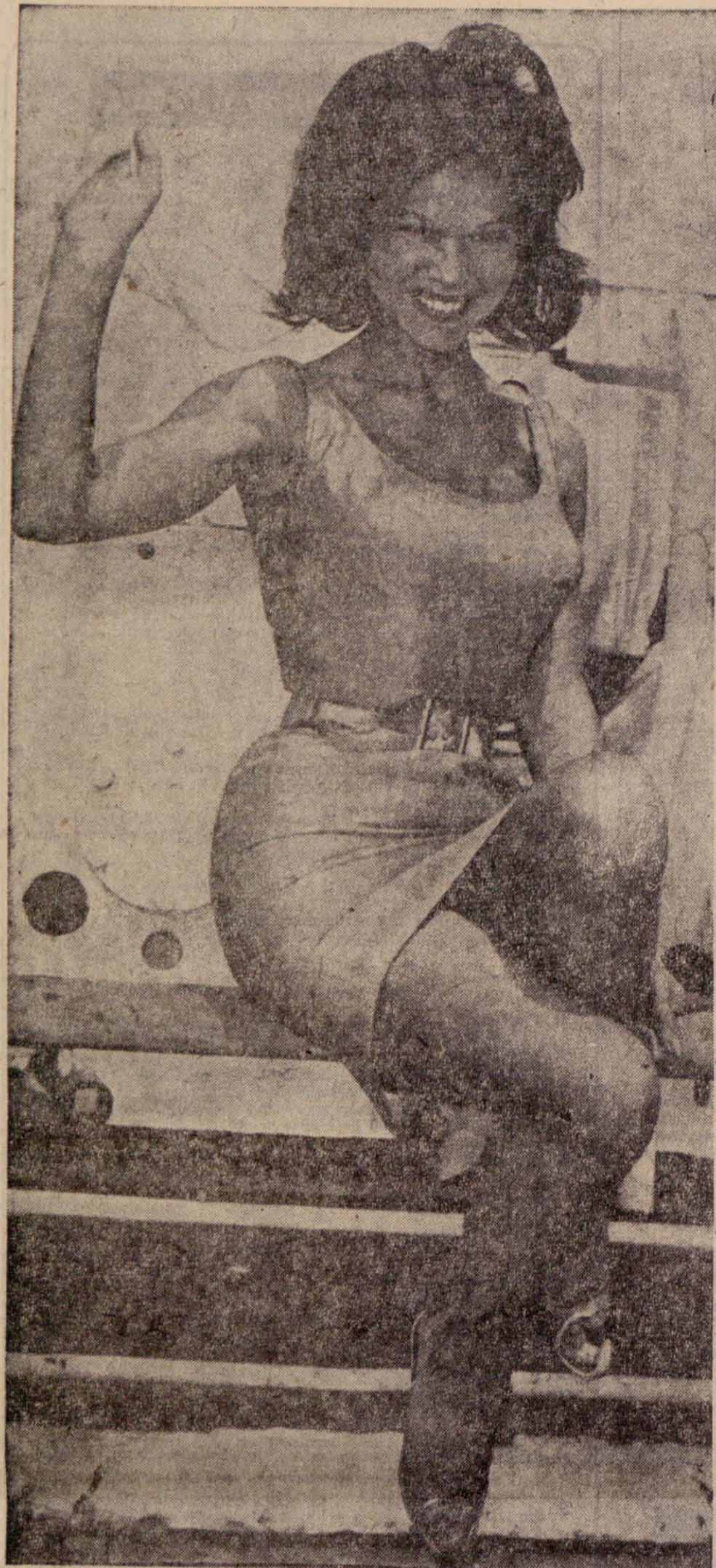
Yesterday I went to the club and Dick Wilson introduced me to the Indian doctor, Dr. Chawdri. The doctor asked me what my work was. I told him and he said he hoped he would see a lot of me in the club but not in the surgery. I asked him how many accidents there were at Silver Valley. He said they had quite a few but they were trying to reduce the number all the time. Write and tell me your news.

Yours ever,
Philip.

MEET THE PARKERS
SEZNAJITE SE S PARKERJEVIMI

II. PROGRAM: 14. 2. 1963 ob 19.05
I. PROGRAM: 16. 2. 1963 ob 10.40
(PONOVITEV)
LESSON 21
CONVERSATION

Nora: It really is a very nice house, Mrs. Brewer.
Mrs. Brewer: The walls and the woodwork will need painting, of course.
Harry: Yes, we should want them painted, shouldn't we, Nora. Perhaps a rather lighter colour.
N: I'm glad there are plenty of cupboards, I need a lot of cupboards.
H: I didn't notice a cupboard on the landing.
N: Oh, that needn't worry us. I don't need a cupboard on the landing when there's such a nice one in the bathroom.
H: You must have somewhere to put the linen.
N: Yes, but needn't be on the landing — the one in the bathroom will do perfectly.
H: It's a pity there's no garage.
Mrs. B: Do you need a garage immediately? — You could easily build one in the garden.
N: Yes, Harry, need we worry about a garage now? After all, we haven't got our car yet.
H: No, you're quite right, Nora. Now, is there anything else we need discuss with Mrs. Parker?
N: I don't think so.
H: We must think it all over when we get home, Mrs. Brewer.
Mrs. B: Oh, yes, Mr. Parker; you needn't make your minds up at once. Matters like this need thinking over carefully.
H: And now we must be going.
Mrs. B: Oh, need you hurry away? You mustn't go without having a cup of tea. I've got one all ready here.
H: How very kind of you.
N: But really Mrs. Brewer, you needn't have gone to so much trouble.
Mrs. B: Nonsense, Mrs. Parker! What I always say is: if there's anything a woman needs after looking over a house, it's a nice cup of tea! I hope you'll take the house; and we'll just drink to the bargain — in tea.

PRIZOR Z NAŠE FOTOGRAFIJE je precej vsakdanji za prebivalce švicarskega mesta Sion, ki se kar čudijo, da še ni prišlo do trčenja med avtomobilom in reakcijskim letalom. Reakcijski lovcii so namreč spravljeni v velikih podzemnih dvorinah, pri svoji poti na letališče in nazaj pa morajo vedno prečkati precej prometno cesto. Dva delavca morata večkrat na dan ustaviti promet po cesti.

LAYA RAKI je ostala Raki, tako kot smo jo spoznali pred leti. Prva na vseh festivalih in mondenih prireditvah in (skoraj) zadnja med igralkami.

ANGLIJA SE LAHKO POHVALI tudi s precej nenavadno ljudsko šolo. Učitelj E. C. Whitehead se je namreč pred leti odločil, da bo odprl posebno zasebno šolo, v katero bo vpisal samo dvojčke. To pa zato, ker meni, da so dvojčki bolj občutljivi in inteligentni kot drugi otroci in da zato potrebujejo poseben učni program. Šola uspešno deluje v Mansfield Woodchousu v Nottinghamu.

ZA RIBIČE: palica, ki jo kuže ta čičavska manekenka, bo ribiče rešila naporov ali pa oropala užltkov pri obračanju kolesčka. Nova naprava, ki bo po potrebi spuščala in napejala vrvice s plinom, ima vgrajen majhen elektromotor, ki bo lahko krotil tudi do tri kilogra-me teže ribe.

ORGANIZATOR-JEM najrazličnejših lep-potnih tekmovanj ne zmanjka idej. Ker sta že dve tradicionalni tek-movanji, na katerih vsako leto volijo »najlepšo žen-sko na svetu« (na enem dobi naslov »Miss sveta«, na drugem pa »Miss Uni-versum«), sedaj ni ostalo nič drugega, ko da pod naslovom »Miss združenih narodov« izberejo še tretjo svetovno lepotic.

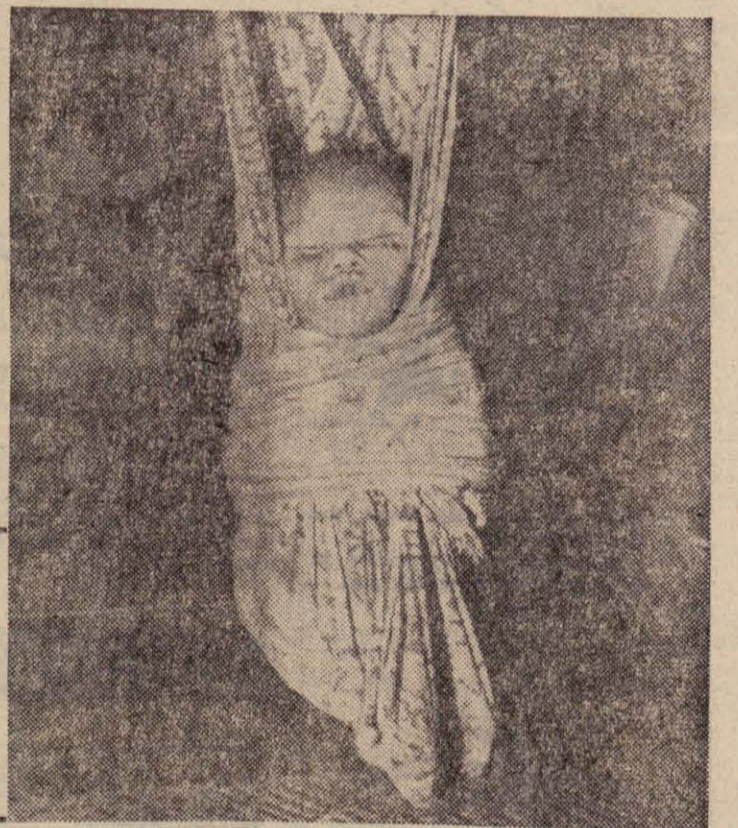

ZIMSKA iz Trsta: včasih so Tržačani lahko uporabljali smučii samo precej kilo-metrov daleč od svojega mesta. Najbližja so bila pobočja Crnega vrha in Lokve. Letos pa se lahko tisti, ki stanujejo ob strmih ulicah, smučajo kar mimo domačega praga.

NENAVADNA zibka, v ka-teri je dojenček očtno prav zadovoljno zadrževal, je doma na Vzhodu. Menda so jo prvi pričeli uporabljati pripadniki plemena Dyak v Sarawaku na Borneu.

OB TEJ LETOŠNJI ZIMI zemlja kar nič rada ne vrača ljudem tisto, kar so vanjo zasadili. Zaradi debele zmrznjene plasti se je farmar Parten iz Waldringhama v Angliji že skoraj poslovil od svojega lepega korenja. Potem pa se je domislil. Najel je delavce s kompresorji, da so mu zrahljali zemljo in na dan je lahko tako rešil kar tona korenja.

KRANKI

MIKI - MUSTER

HEJ, KAJ PA DELAŠ?
SAS VIDIŠ! OBRABAM!

KAJ SI OB PAMETI! TAM NAS V ZASEDI ZAHVAJ KOPARZI!!

NE POZABI NA RANJENCA! ZE SE PREBIZEMO, SMO V DVEH URAH PRI DOJAVNIKU, SE Gremo TAJ NAJAS, IMAMO DVA KNEVA JO ARVE BAJTE.

MISLIŠ, DA BI UDEJAZE TO PRENESELE?

MM, VERJETNO NE, TUDA ZE Gremo V TO SMER, JE VPRAGEVANJE ZE BO SLOH KTO OD NAS PREZIVEL.

RAZBOJNIKI SO JO ZOB OBOROZENI, MISLIŠ, DA SE JH LAHKO UBRANIMO S TEM ZARJAVELIM DIHALNIKOM?

JAZ MISLIM, DA JH SLOH NE BOMO VIDELI.

TO BI BIL PRELEPO! TUDA - ZAKAJ MISLIŠ TAKO?

EZ, KAJ NIKOLI NE GRES V KINOR! NE BI TI SPODIL MO BI SI KOPJ OGLEDAL KAN WESTERN! JAZ NOBENEGA NE IZPUSTIM.

NE RAZUMEM, KAKŠNO ZVEZO IMA TOLE S KINOM...

O, IMA, IMA, BOZ ZE VIDEL.

MENDA NE BOŠ PRIMERJAL RESNIENEGA ZIVLJENJA Z BUZINIMI IZMIELJOTINAMI, KI SI JH VIDEL V KOVBOZSUIH FILMIH?!

TRAV TO!

PAZI!! PREGRIDA!!